

LIAUDIES BALSAS

KANADOS LIETUVIŲ SAVAITRASTIS

The PEOPLE'S VOICE, Lithuanian Weekly, Published by the Lithuanian Press Association, 160 Claremont St., Toronto 8, Ontario

Authorized as Second Class Mail, Post Office Department, Ottawa.

Kaina 10 ct.

Nr. 35

Penktadienis, Rugsėjo (September 9, 1960, Toronto, Ontario

M E T A I XXIX

Kestučio gatvėje atidaryta nauja maisto prekybos parduotuvė. Visi 10 skyrių apipavidalinti neoninėmis šviesomis. Keturi parduotuvės skyriai veikia be parda-

vėjų. Geresniai produktų laikymui parduotuvėje įrengti prekystaliai — šaldytuvai, spintos — šaldytuvai ir eilė kitų šaldymo įrengimų. Pir-

kėjų salėje veikia telefonas-automatas, spaudos kioskas ir pan. Nuotraukoj: bendras parduotuvės vaizdas atidarymo dieną.

N. Chruščiovas Dalyvaus Jungtinių Tautų Susirinkime Rugsėjo Pabaigoj

NE WYORK. — Tarybų Sąjungos premjeras Chruščiovas atvyksta dalyvauti Jungtinių Tautų susirinkime, kuris prasidės rugsėjo 20 dieną. Šis JT susirinkimas diskusijos nusiginklavimo klausimą.

Su Chruščiovu bus užsienio reikalų ministras Gromyko ir eilė kitų aukštų pareigūnų.

Kinijos Operai Sekasi Kanadoj

TORONTO. — Kinijos Liaudies Respublikos operos kompanija atsikėlė į Torontą. Visuomenėje didžiausias susidomėjimas. Sakoma, kad 1.000 amerikiečių pirko tiketus.

Dalis kompanijos buvo pakviesta į Stratfordą pasižiūrėti King John. Po perstatymo buvo pakviesti kiniečiai duoti bent vieną numerį aktoriams ir jų svečiams. Kiniečiai parodė jiems savo meną. 200 mačusių pagerbė kiniečius dideliais aplodismentais ir atsistojimu.

Čiangkaišekininkų pastangos sukelti visuomenę prieš Kinijos meno atstovus neturį pasisekimo.

Ir kitos socialistinės šalys atsiųs aukštus savo vyriausybės pareigūnus.

Klausimas stovi, ką darys Vakarų jėgos. Nenorėtų dalyvauti, bet negerai ir nedalyvauti. Nedalyvaujant šiame susirinkime, Vakarų lyderiai pasirodytų, kad jiems nelabai apleina nusiginklavimas.

Didžioji spauda daro visokių išvedžiojimus. Norima sudaryti įspūdį, kad Tarybų Sąjungos lyderiai nori panaudoti Jungtines Tautas pro pagandai. Bet, iš kitos pusės, negerai esą ir tą "pro-pagandą" praleisti be atsikirtimo.

Kaip ten nebus, vistiek šis faktas, kad ruošiasi šiame JT susirinkime dalyvauti pats Chruščiovas, rodo, kad JT diskusijos nusiginklavimo klausimu bus įdomios. Ir vargu galima tikėtis, kad Vakaram galėtų ką laimėti boikotuodami.

Pats Chruščiovas sako, kad visų šalių vyriausybės lyderiai turėtų susirinkti ir dalyvauti nuosirdžiose diskusijose nusiginklavimo klausimu. Tai pats svarbiausias pasaulinis klausimas ir reikia skirti jam daugiausia laiko ir pastangų.

Vakarų didžiųjų jėgų ly-

deriai nenori matyti viešų debatų. Jie teigia, kad tik didžiosios jėgos turėtų diskutuoti nusiginklavimą ir uždarų durų. Bet tokios diskusijos, kaip jau gerai žinome, nebuvo vaisingos. Daug laiko buvo praleista Genevoje, bet jokio susitarimo nebuvo pasiekta.

Viešos diskusijos nors parodys žmonėms, kas yra, kad dar nebuvo iki šiol susitarta nusiginklavimo klausimu.

Socialkreditoriai Ir CCFeriai Barasi

VANCOUVER. — Britų Kolumbijos rinkimams besitartinant, socialdemokratai (CCF) ir socialkreditoriai smarkiai susikibo. Kartais atrodo, kad kibs į plaukus vieni kitiems.

Daugiausia ginčų sukasi apie hidro. CCF sako, kad ji perimtų valdžios žinion visas elektrines. Socialkreditoriai sako, kad tuomet neliktų jėde pinigų kitiems reikams.

Vistik pastebima, kad CCF įtaka kiek padidėjus.

Tarybų Sąjungos Erdvės Laivas Sversias 60 Tonų

HELSINKIS. — Tarybų Sąjungos premjeras Chruščiovas, kuris svečiavosi Suomijoje tris dienas, susitikime su darbininkais viename fabriko pasakė, kad Tarybų Sąjungos mokslininkai ruošiasi paleisti į erdvę 60 tonų laivą.

Paskutinis Tarybų Sąjungos erdvės laivas, kuriame apskrido apie Žemę 17 kartų du šunėliai ir eilė kitų gyvūnų ir vabzdžių, buvo 5 tonų.

Aišku, tokiam laive galės būti daug daugiau įrengimų ir veikiausiai skris pats žmo-

gus. O jei ne žmogus, tai vėl kokie nors kiti gyvūnai. Bet kadangi sugrįžimas į Žemę yra jau galimas, tai galimas daiktas, kad ir žmogus bandys apskrieti apie Žemę keletą kartų ir pasižiūrėti į ją iš aukštybių.

N. Chruščiovas svečiavosi pas Suomijos prezidentą Urho Kekkoneną.

Savo kalbose, kaip ir kitais atsitikimais, jis pabrėžė reikalą siekti sugyvenimo ir nusiginklavimo.

Chruščiovas ir Kekkonenas bendrą pareiškimą sakė, kad jie stengsis, kad šiaurinė Europa neįsiveltų į tarptautinius ginčus.

Suomija ir Tarybų Sąjunga gražiai sugyvena nuo to laiko, kai karo metu buvo sumušti hitlerininkų pakalikai, kurie buvo įvėlę Suomiją į Hitlerio planus užkariavimui Tarybų Sąjungos. Abi šalys veda plačią prekybą.

Po pasitarimų buvo paskelbta, kad Tarybų Sąjunga sutinka, kad Suomija dalyvatų taip vadinamame laisvos prekybos bloke, kurį sudaro Britanija, Norvegija, Danija, Švedija ir Australija.

Chruščiovo vizitas Suomijai buvo ryšium su prezidento Kekkoneno 60 metų sukaturvėmis.

Labor Diena ir Darbininkų Ūpas

TORONTO. — Iš įvykių praėjusį pirmadienį buvo galima pastebėti, kad šią Labor dieną Toronto darbininkai apvaikščiojo be didelio entuziazmo. Demonstracija, kuri baigėsi mitingu parodos parke, nebuvo entuziaziška. Kalbėtojai reišė nusiskundimus.

Ir ištikro, kada vidurvasaryje buvo arti 320.000, be darbų eilėse, entuziazmui vietos nedaug.

Unijų lyderiai užsiminė ir apie tai, kad samdytojai, pasinaudodami nedarbu, nori apkarpyti darbininkų iškovojimus. Tuomi jie, faktinai, nedarbą dar labiau padidintų.

Suimtas Opozicinės Partijos Lyderis

TAIPEI. — Čiang Kai-šeko policija suėmė Lei Chen, naujai susiorganizavusios demokratinės partijos lyderį. Jis apkaltintas kurstyme žmonių. Esant karo stoviui, teismas gali bausti jį mirtimi.

Čiang Kai-šekas aiškina, kad areštas neturi nieko bendra su naujos partijos susiorganizavimu, bet jam niekas netiki. Jis matyti negali pakęsti, kad susidarytų tvirtas judėjimas prieš jo režimą.

Lei Chen yra vienintelis žymus žmogus naujoje partijoje iš pačios Kinijos. Kiti tos partijos lyderiai yra vietiniai formosiečiai.

Jį teis militarinis teismas. Iš to galima spręsti, kad bausmė bus žiauri.

PROTESTONAI NENORI KATALIKO PREZIDENTO

NEW YORK. — Jungtinių Valstijų protestonai, ypač pietinėse valstijose, balsuosią už Niksoną vyriausiam todėl, kad jie nenorį kataliko prezidento. Kennedy, kaip žinia, yra katalikas.

Agitacija prieš Kennedy, kaip kataliką, pasireiškianti vis tvirčiau ir tvirčiau. Sakoma, kad katalikai stovi prieš bažnyčios atskyrimą nuo valstybės.

Iš Kanados Gyvenimo

Tai statytojų streikas Toronte jau visai užsibaigė. Buvo reikalinga 3.000 statytojų atnaujinti streiką, kad "paakstinus" tuos kontraktorius, kurie vis dar spyrėsi ir nenorėjo pasiduoti unijai. Streikas truko dar 3 dienas.

Statybos darbininkai, kurių tarpe buvo daug ateivių ir gal pirmu kartu streiko lauke, laimėjo didelius pagerinimus. Samdytojai, kurie galėjo tuos pagerinimus duoti be streiko, taipgi gavo pamoką.

Auto industrija nebesugeria visų darbininkų. General Motors korporacija palieka apie 1.000 darbininkų, o Fordas — apie 950.

Auto darbininkų unijos 222 skyriaus prezidentas M. Smith sako, kad tai pasėka kompeticijos iš užsienio. Šiemet buvę importuota iš užsienio jau 54.000 automobilių.

Užsieniniai automobiliai, matote, prieinamesni. JAV ir Kanados gamybos taip vadinami mažieji automobiliai pedaug pigesni už didžiulius.

Anglikonų bažnyčios Kanadoje pildančioji taryba savo posėdyje Hamiltone nugirdo nemalonių žodžių iš vieno vyskupo.

Rt. Rev. Michael Hollis, buvęs Madraso vyskupas, o dabar Pietų Indijos bažnyčios moderatorius, pareiškė, kad Vakarų misijonierių tarybos yra paskutinioji kolonializmo prieglauda.

"Dar ir dabar dažnai yra manoma, kad dievas kalba į Indiją per Londoną, New Yorką ar Torontą", pasakė jis.

Jis tuomi pripažino, kad misijonieriai dažnai yra kolonialistų talkininkai.

Teisėjas R. C. Palmer, teisdamas Vancouveryje P. Bludoffą už pavogimą 160.000 galionų gazolino iš RC-AF aerodromo, pareiškė, kad "Daugelis turtinųjų daro tą patį, tik skirtingu būdu".

Kitaip sakant, vagia, tik, matyti, gudriau, kad jie nesusgaunami.

Pietinėj Ontarijoj užpuolė skirpstus (elm) olandiška liga. Labai daug medžių jau sunaikinta.

Parkų komisija bando kovoti, bet daug šių medžių stovi (yra jau ir nudžiūvusių) ant privatiškos žemės ir negalima jų liesti.

Komisija nurodo, kad geriau nieko nelaukiant gelbėti medžius, negu leisti nu-

džiūti. Didelio medžio pašalinimas gali kainuoti iki \$200.

Įėjimas į Royal Ontario Muziejų Toronte nuo spalio 1 dienos bus su mokesčiu. Iki šiol buvo veltui, išskyrus trečiadienius ir penktadienius.

Nuo spalio 1 dienos suaugę turės mokėti 25 centus už įėjimą.

Norima praplėsti muziejų, nuperkant daugiau muziejinių eksponatų.

118.000 gelžkelių kompanijų tarnautojų, kurie neoperuoja traukinių, unijų atstovai priėmė konsiliacijų tarybos rekomendaciją pakelti algas 14 centų į valandą.

Dabar reikalas randasi kompanijų rankose. Jeigu kompanijos priims šią rekomendaciją, tai viskas bus tvarkoj. Jeigu ne — gal bus streikas.

Kanadietis

Paieškojimas

Paieškau savo vyro brolių Vladą Antanaitį, kilusį iš Kaišedorių. Kiek žinoma, gyvena Hamiltone. Kartu noriu pranešti, kad mirė jo brolis Vacys, gyvenęs Tauragėje.

Labai prašau atsilipti ar žinančius jo adresą pranešti:

Petronėlė Antanaitienė,
Tarybų g. 53, Tauragė,
Lithuania, USSR

TOKIJO. — Pranešimai iš Hanoi, Vietnamo liaudies respublikos, sako, kad naujai įsikūrusios Afrikoj Gvinėjos prezidentas Sekou Toure lankosi Vietname.

20 metų amžiaus dainininkas Tommy Ambrose, kurs stovi priešakyje grupės, kuri pildo TV programą "While We're Young". Tai įvairi programa dėl "suaugusiųjų jaunuolių".

Lietuvių Gyvenimas Lietuvoj ir Amerikoj

1. LIETUVA ŠIANDIEN — tai nedidelė knyga puspuslapiais, bet baisiai didelė ir stipri savo turiniu, nes joje labai teisingai pasakoma ir daugybe nuotraukų parodoma, kaip atrodo socialistinė Lietuva, jos žmonės ir gyvenimas; pasakoma ir parodoma žmonių, kurie lankėsi Lietuvoje 1959 m. ir viską matė savo akimis, jautė savo širdimi ir patyrė savo objektyviu protu. Kiekvienas lietuvis turi šią knygą įsigyti ir platinti — juo labiau platinti tarp tų, kurie yra suklaidinti atžagareivių spaudos melais. 95 psl. Kaina 1 dol.
2. AMERIKOS LIETUVIAI ir ANGLISKŲJŲ SKOLINIŲ ŽODYNAS — Amerikos lietuvių laikraščių, knygų, mokyklų, parapijų, kultūros ir kalbos labai įdomus aprašymas. 366 psl. Kaina 2 dol.
3. ŠIRDIES RŪMAI — pirmasis lietuviškas romanas apie širdį. 449 psl. Kaina 2 dol.
4. SLIAPTARNIAI — didžioji Amerikos lietuvių gyvenimo knyga. 652 psl. Kaina 2 dol.
5. ČIKAGOS ŠEŠELIAI — nuogojo gyvenimo vaizdai. 316 psl. Kaina 2 dol.

Visos 5 knygos sykiu tik 5 doleriai čia arba Lietuva. Persiuntimo kaštus apmokame.

Rašykite:

Dr. Alg. Margeris, 8325 S. Halsted St.,
Chicago 8, Ill.

Kanados Lietuvių Literatūros Draugijos Centro Komiteto Įsteigtas

KNYGYNAS

160 CLAREMONT ST., TORONTO, ONT.

Teikia veltui pasiskaitymui įvairių lietuviškų knygų, daugumoje pokariniiais metais išleistų Tarybų Lietuvoje. Norintieji naudotis knygynu turi pasimokėti \$5.00 kauciją, kuri gražinama nustojus naudotis knygynu.

Knygos duodamos vienam mėnesiui. Po mėnesio nesugrąžinę ir nepersirašę knygas, turi mokėti po \$1.00 už kiekvieną pavėluotą mėnesį.

Paštu užsisakantieji knygas turi apmokėti persiuntimo išlaidas.

Knygynas atdaras penktadieniais nuo 7 iki 8.30 val. vakarais ir ketvirtadieniais nuo 2 iki 4 val. po piet.

Zemiau talpiname po dalį knygų sąrašo. Norinčius naudotis knygynu prašome išsikirpti juos ir užsisakant paštu naudoti knygos numerį.

SAKO IR VANZETIS. H. Fastas. Gyvenimo aprašymas. Knyga 216 puslapių. Knygyne Nr. 239.

APIE AMERIKĄ. Žemaitė. Knyga 158 puslapių. Knygyne Nr. 240.

HERKUS MANTAS. Juozas Grušas. 5 veiksmyų tragedija. Knyga 78 puslapių. Knygyne Nr. 241.

LAIMINGAS MALŪNAS. J. Slavičius. Apysaka. Knyga 352 puslapių. Knygyne Nr. 242.

VISA TAI BUVO. J. Piliaras. Apysaka. Knyga 288 puslapių. Knygyne Nr. 243.

RAMO SŪNĖNAS. Dėni Didro. Satyrinis dialogas. Knyga 184 puslapių. Knygyne Nr. 244.

CHAMAS. E. Ožeškienė. Apysaka. Knyga 336 puslapių. Knygyne Nr. 245.

MANG DRAUGAI. R. Lukinskas. Du apsakymai. Knyga 190 puslapių. Knygyne Nr. 246.

DVI SAVAITĖS AUSTRIJOJE. G. Zimanas. Kelionės aprašymai. Ilustruota. Knyga 158 puslapių. Knygyne Nr. 247.

PANFMUNĖS APSAKYMAI. Vl. Dautartas. Knyga 180 puslapių. Knygyne Nr. 248.

TAMSIOJI NAKTELĖ. A. Gudaitis-Guzevičius. Apakymai. Knyga 256 puslapių. Knygyne Nr. 249.

INTERNACIONALAS KARCERYJE. A. Jasutis. Reportažai, apsakos, eilėraščiai, laišškai. Knyga 192 puslapių. Knygyne Nr. 250.

MAISTININKAS. I. Lapienis. Vaikystės prisiminimai. Knyga 192 puslapių. Knygyne Nr. 251.

PER KALNUS, SNAUDŽIANČIAS GIRIAS. R. Budrys. Kelionių aprašymai. Knyga 288 puslapių. Knygyne Nr. 252.

SERMĖGIAUS SŪNUS. Ig. Lapienis. Apakymai. Knyga 224 pusl. Knygyne Nr. 253.

VIENKIEMIS STEPĖJE. V. Katajevas. Romanas. Knyga 396 puslapių. Knygyne Nr. 254.

SLEKERIS. Rojus Mizara. Romanas. Knyga 292 puslapių. Knygyne Nr. 255.

ATSIMINIMAI. St. Matulaitis. Knyga 408 puslapių. Knygyne Nr. 256.

ZYGYJE. I. Lapienis. Atsiminimai. Knyga 196 puslapių. Knygyne Nr. 257.

LIEPSNOJANTIS SLĖNIS. Filipas Bonoskis. Romanas. Knyga 384 puslapių. Knygyne Nr. 258.

DARBO GATVĖ. Alf. Bieliauskas. Apysaka. Knyga 320 puslapių. Knygyne Nr. 259.

ANA KARENINA. Pirmas tomas. L. Tolstojus. Romanas. Knyga 642 puslapių. Knygyne Nr. 260. Antras tomas. Knyga 552 puslapių. Knygyne Nr. 261.

PATARLĖS IR PRIEZODZIAI. Knyga 480 puslapių. Knygyne Nr. 262.

SAKMĖ APIE GESTĄ BERINGĄ. Selma Lagerlef. Apakymai apie švediją. Knyga 432 puslapių. Knygyne Nr. 263.

BRONZOS PAUKŠTIS. A. Rybakovas. Apysaka. Knyga 298 puslapių. Knygyne Nr. 264.

PALAZIŪNAS. E. Niziurskis. Apakymai. Knyga 196 puslapių. Knygyne Nr. 265.

SUKILJIMAS AUKSO KASYKLOSE. Džekas Linsėjus. Dvi istorinės apsakos. Knyga 412 puslapių. Knygyne Nr. 266.

TARYBŲ LIETUVOJ

Sutrumpino Darbo Dieną Pusė Įmonių

Pagal Lietuvos TSR Ministrų Tarybos nutarimą visos Liaudies ūkio tarybai priklausančios įmonės iki š. m. gruodžio 1 dienos turi pereiti į sutrumpintą darbo dieną. Į ELTOS korespondento klausimą, kaip vykdomas perėjimas į sutrumpintą darbo dieną grafikas, LUT darbo ir atlyginimo skyriaus viršininkas A. Darginevičius pareiškė:

— Nuo šių metų rugpjūčio 15 dienos po 7 valandas pradėjo dirbti dar 19 lengvosios pramonės, statybinių medžiagų, maisto pramonės ir žuvies apdirbimo įmonių darbininkai. Tokiu būdu jau 56 procentai mūsų įmonių, jų tarpe visos mašinų ir prietaisų gamybos įmonės,

Kaunietės TSRS Čempionės

VILNIUS. — Rugs. 25 d. lėktuvu iš Lvovo į Lietuvą sugrįžo Kauno "Žalgirio" moterų rankinio komanda. Lvovo mieste kaunietės iškovojo pirmąją vietą. Šiai Gasparkos treniruojamai komandai įteikta šalies rankininkų TSRS čempiono medalis. Šešios kaunietės šiose varžybose pirmą kartą įvykdė normas TSRS sporto meistro vardui gauti.

Aerouoste čempionės buvo sutiktos su orkestru. Joms įteiktos gyvų gėlių puokštės.

yra perėjusios į sutrumpintą darbo dieną. Visos šios įmonės sėkmingai vykdė aštuonių mėnesių darbo užduotis.

Pereiti į sutrumpintą darbo dieną nuo rugsėjo 1 dienos ruošiasi dar 39 lengvosios, statybinių medžiagų žuvies apdirbimo, maisto, kuro, popieriaus ir medžio apdirbimo pramonės įmonės. Nuo spalio 1 d. į septynių valandų darbo dieną pereis dar tiek pat įmonių, apie penkiasdešimt — nuo lapkričio 1 dienos, o visos likusios — iki gruodžio 1 dienos.

(ELTA)

Studentai Vilniuje

VILNIUS. — Rugs. 25 d. šimtai sostinės gyventojų matė neįprastą reginį. Gedimino aikštėje sustojo pusrėčiū 21 jaunuolis labai nuširdžiai dainavo amerikiečių ir negrų daugiabalses liaudies dainas. Be to, jie gražiai atliko rusų liaudies dainą "Putinėlis".

Susirinkusieji aikštėje karštai plojo jauniems dainininkams.

Tai turistai iš JAV — Jėlio universiteto studentai, būsimoji gydytojai, inžinieriai, literatūros žinovai, mokytojai, kurie šiuo metu keičia Tarybų Sąjungoje.

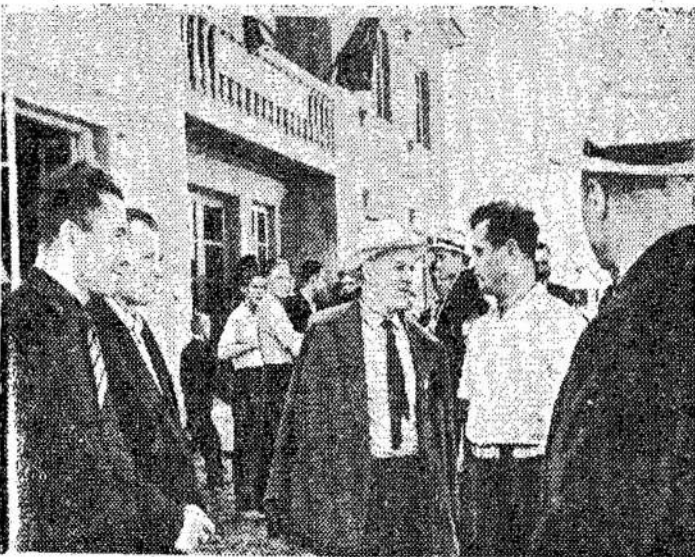
A. Vaivutskas

Si mergina — tai Albina Šimanskaitė. Savo rankose ji laiko vairą garlaivio "L. Tolstojus", kuriuo tūkstančiai kauniečių laisvalaikiu vyksta į Lampėdžius, Kačerginę, Kulautuvą. Albina šia-

me puošniame garlaivyje jūreiviu pradėjo dirbti 1959 metais. Ji ne tik puikiai atlieka jūreivio pareigas, bet ir neblogai nusimano apie laivo techniką, įrengimus.

Albina bus laivo kapitonė!

Neseniai Plungės rajono "Socialistinio kelio" kolūkyje buvo didelė šventė — atidaryti nauji kultūros namai, kuriuos kolūkiečiai pastatė savo jėgomis. Į atidarymo iškilmes susirinko keli šimtai kolūkiečių, svečių iš Vilniaus, Plungės, kaimyninių kolūkių.

Kolūkio pirmininkui A. Jakubauskui perkirpus juosteles, kolūkiečiai ir svečiai apžiūrėjo puikiai įrengtą kultūros namų vidų, 300 vietų žiūrovų salę su didžiule sce-

na, saviveiklininkų darbo kambarius, biblioteką, skaityklą.

Šimtai kolūkiečiai sutiko savo deputato, Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo nario M. Junčo - Kučinsko kalbą. Kolūkio ir Plungės rajono kultūros namų saviveiklininkai suruošė koncertą.

Nuotaukoje: Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo narys drg. Junčas - Kučinskas (viduryje) kalbasi su kolūkiečiais.

Nusikaltimų Mažėja, Kalėjimai Uždaromi

A. Gailevičius

LTSR Vidaus reikalų ministras

Mažėjant nusikalstamumui, vis plačiau taikant teisės pažeidėjams visuomeninio poveikio priemones, nuolat mažėja žmonių, atliekančių bausmę pataisos darbų įstaigose. Nepaisant to, kad pastaraisiais metais respublikoje buvo likviduota dauguma kalėjimų, likusieji kalėjimai iš esmės būdavo tušti. Suimtųjų skaičius Lietuvos TSR VRM kalėjimuose jau eilę metų neviršydavo ketvirtadalio ar penktadalio kalėjimams nustatyto maksimalaus vietų skaičiaus. Visa tai sudarė sąlygas toliau mažinti pataisos darbų įstaigų skaičių.

Neseniai Lietuvos TSR Ministrų Taryba priėmė nutarimą likviduoti dar du kalėjimus — Kauno ir Klaipėdos. Dabar šie kalėjimai jau tušti.

Beveik šimtą metų egzistavo Kauno kalėjimas. Daugybės įvykių liudininės buvo jo niarūs sienos. 1863 metais, išliapsnojus masiniam Lietuvos ir Baltarusijos valstiečių sukilimui, caro satrapai karštligišku skubotumu statė šį kalėjimą. Į dar neužbaigtus jo korpusus buvo įmesti tūkstančiai sukilimo dalyvių.

Ir paskesniais metais Kauno kalėjime ilgus metus buvo kankinami kovotojai dėl liaudies laimės, 1905 metais — pirmosios Rusijos revoliucijos metais — plieniniai Kauno kalėjimo užraktai ir geležinės grotos nebebuvo

patikima garantija apsisaugoti nuo liaudies rūstybės. Kauno žandarmerijos viršininkas Tiškevičius, panikos apimtas, pranešinėjo vyriausybei, kad kalėjime kas minutę gali įsiliepsnoti sukilimas.

Buržuazijos viešpatavimo Lietuvoje metais Kauno kalėjimas buvo viena pagrindinių fašistinio režimo atramų. Geriausi lietuvių tautos sūnūs ir dukros — komunistai — šiame kalėjime buvo kankinami, iš jų čia buvo tyčiojamas. Bet ir tai negalėjo nuslopinti komunistų kovinės dvasios. Sunkiomis kalėjimo sąlygomis komunistai leido savo nelegalų laikraštį "Kovotojas". Politiniai kaliniai palaikė ryšius su pagrindiniu Lietuvos Komunistų partijos Centro Komitetu, stengėsi, net būdami kalėjime, įnešti savo indėlį į kovą už šviesią liaudies ateitį.

Baisius nusikaltimus darė smetoniniai budeliai Kauno kalėjime. Ne vienas kalinys išėjo iš proto ir žuvo, neišlaikęs kančių.

Kruvina susidorojimo su darbo žmonėmis vieta Kauno kalėjimas buvo ir sunkiaisiais vokiškosios okupacijos metais.

Pasibaigė Kauno kalėjimo devyniasdešimt septynerių metų istorija. Jo korpusai bus rekonstruoti ir perstatyti. Ten įsikurs viena iš Kauno mokymo įstaigų.

Atituštintas Klaipėdos ka-

lėjimo pastatas bus perduotas kai kurioms miesto įstaigoms.

Panašiai išnaudojami ir anksčiau likviduoti kalėjimų pastatai. Buvusiame kalėjime Vilniuje, Kosciūškos gatvėje, įrengti kultūros rūmai profesinio - techninio mokyklos mokyklų mokslieiviams, buvusiame Utenos kalėjime įkurta ligoninė, buvusiuose Raseinių ir Šilutės kalėjimuose — žemės ūkio mechanizavimo mokyklos ir t. t.

Tai, kad mūsų respublikoje likviduojami dar du kalėjimai — reikšmingas įvykis. Jis rodo, jog lietuvių tautos gyvenime įvyko didelės ir džiugios permainos. Negrįžtamai nugalėjo praeitį buržuazinių laikų baisybė — badas, nedarbas, savivalė. Kartu mažėja ir jų sunkus palikimas — kriminaliniai nusikaltimai.

Vietoj Vieno Felčerio

Kavarsko rajono teritorijoje, kur buržuazijai valdant nebuvo nė vieno gydytojo, o vienintelis "terapeutas" ir "chirurgas" buvo privatus felčeris, dabar yra rajoninė ligoninė, klinikinė ligoninė Taujėnuose, paliklinika, ambulatorija Kurkliuose ir sėptyni felčeriniai - akušeriniai punktai kolūkiuose.

Užugirio apylinkėse, kur buvo buržuazinės Lietuvos prezidento Smetonos dvaras, atidaryta 300 vietų vaikų kaulų džiuvos sanatorija. Joje vaikai gydomi iki visiškai pasveikimo ir tuo pat metu gali mokytis.

Netrukus bus atidaryta apylinkės ligoninė Balninkuose. Šiuo metu Kavarsko rajone yra 60 gydytojų, felčerų, akušerių bei medicinos seserų ir 90 žemesnio medicinos personalo darbuotojų. Vien tik šiais metais sveikatos apsaugai valstybė paskyrė daugiau kaip pusantro milijono rublių.

500 Dainų -- Viena Dainininkė

Nesiteiravome, kiek metrų magnetofono juostos prireikė užrašant kolūkietės Anelės Čepukienės dainas. Bet manome, kad daug. Talentinga džiūkė, užaugusi Varenos rajone, Puodžių kaimo smiltynuose, savo atmintyje išsaugojo senelės, prosenelės dainas, ratelius, raudas — visą gimtojo kaimo tautosaką, 500 dainų, liūdny ir linksmy, senovinių ir siekiančių mūsų laikus, padovanojo tautosakos archyvui 57 metų dainininkė. Tai neįvertinami lobiai, iš kurių semsis žinių ir įkvėpimo kompozitoriai ir dailininkai.

Liaudies Balsas

SAVAITINIS KANADOS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS
LEIDŽIAMAS SPAUDOS DRAUGIJOS

Prenumeratos Kaina:
Visur kitur metams \$4.50; pusel metų \$2.25
Kanadoj ir Didžiojoje Britanijoje metams \$4.00; pusel metų \$2.00

LIAUDIES BALSAS
160 Claremont St., Toronto 3, Ont., Canada
Telefonas: EMpire 6-4358

MIRTI UZ SAVO ŠALĮ

Ryšium su amerikiečių žvalgybinio orlaivio U-2 lakūno Powers byla Maskvoje, Kanados spaudoje pasirodė daug įdomių laiškų. Pastebėtina, kad daug daugiau laiškų smerkia Powersą už tai, kad jis prisipažino, o yra ir tokių, kurie smerkia jį už tai, kad jis nenusižudė. Girdi, jis pasirodė prastu partijotu. Jis davęs prastą pavyzdį kitiems. Tarp tų, kurie nori jo mirties, yra ir Kanados Veteranų Legijono kapelionas.

Kas dėl prisipažinimo, tai pats prezidentas Eisenhoweras pirmiau prisipažino. Powersui nebebuvo prasmės gintis. Lieka tik klausimas, ar gerai jis padarė nenusižudydamas.

Be abejonės, jeigu jis būtų nusizudęs, Amerikos kapitalistai jį būtų iškėlę kaip didvyrį. Bet ar verta buvo aukotis dėl tų, kurie reikalauja iš kitų gyvybės? Čia jau visai kitas dalykas.

Pastatykime klausimą, kiek pavyzdžių, Amerikos ir Kanados kapitalistai yra pasirengę pasiaukoti už amerikiečius, už jų šalį? Tuo metu, kai korporacijos kraunas pelnus šimtais milijonų. Jungtinėse Valstijose yra virš 4.000.000 bedarbių. Ir ką gi tie kapitalistai daro dėl tų bedarbių? Ar jiems skauda galva? Jie nelinkę nei tiek pasiaukoti, kad amerikietis turėtų žmonišką gyvenimą. Kada kongrese buvo iškeltas sumanymas nustatyti minimum algas kiek didesnes, tai didžiama atmetė. Tą patį galima kalbėti ir apie Kanadą.

Dar vienas dalykas. Ar buvo reikalingas Jungtinių Valstijų vadeivoms siūsti tokius žvalgybinius orlaivius virš Tarybų Sąjungos? Kas gi vertė ieškoti bėdos? Reikalo nebuvo ir nėra. Priešingai, tai buvo labai pavojinga provokacija. Tokie žygiai gali užtraukti daug negerovių. Ir dabar amerikiečių prestižui buvo užduotas didelis smūgis.

Eiliniai žmonės moka gerbti savo šalį ir kovoti už ją. Tas yra įrodyta daug kartų. Bet ne visada ir ne visur valdantieji sluoksniai, kapitalistai, vertino tai. Kai tik pavojus praėjo, tuoj užmiršo visus didvyrus. Daug Kanados veteranų šiandien bastosi bereikšmiai bedarbių eilėse.

SENA PASAKA

Kapitalistinėje spaudoje beveik kiekvieną dieną pasirodo išvedžiojimai, kad auga nesutarimas tarp Tarybų Sąjungos ir Kinijos. Kinija, iš vienos pusės, teigianti, kad karas neišvengiamas, imperialistai neapsieis be karo. Iš kitos pusės, Tarybų Sąjunga teigianti, kad dabartinėse sąlygose karas nėra neišvengiamas. Ir štai, dėl šių skirtumų karo klausimu, abi šalys tiek susibarūsios, kad Kinija išvairius tarybinius ekspertus.

Galimas dalykas, kad Kinijos ir Tarybų Sąjungos lyderių pažiūros linkui karo kiek skiriasi. Bet tokių skirtingų pažiūrų gali būti pačioje Kinijoje ir pačioje Tarybų Sąjungoje. Chruščiovas, pavyzdžiui, tiki, kad sugyvenimas galimas, kad karas nėra neišvengiamas. Galimas dalykas, kad yra tokių, kurie yra kitos nuomonės. Tai ne taip jau svarbu.

Reikia pasakyti, kad šitie pranašai kartoja seną pasaką. Nuo pat pirmų Kinijos Liaudies Respublikos dienų jie plepa apie Kinijos ir Tarybų Sąjungos nesutikimus. Greičiausiai tas yra dėl to, kad jie to labai trokšta. Tik jų troškimas matyti nespildo.

Socialistinės šalys gali turėti skirtingas pažiūras tam tikrais klausimais. Tai natūralu. Bet laikui bėgant dalykai išaiškėja ir reikalas pasibaigia. Dėl to niekad nekils jokių konfliktų, kad taikai ar sugyvenimui būtų pavojus.

Savo laiku kapitalistai labai daug rašė apie Jugoslavijos nesutikimus su socialistiniais kraštais. Dabar jau visai užmiršo Tito ir kitus. Už tai, kad teoretiniai skirtumai pamažu nyksta. Gyvenimas taiso visų klaidas. Karo kurstytojai jaučiasi nusivylę ir jų labai garbintu Tito.

Šventinė Uvertiūra

Justinas Marcinkevičius

Pripilkite ir man auksinę džiaugsmo taure,
Putojančią ir sklidiną, ir verdančią kaip širdį.
Pripulsiu aš prie jos visom gyvom ląstelėm,
Nes trokštu tuo džiaugsmu visus jausmus pagirdyt.

Įpilkite dangaus ir ežerų žydromo,
Ir Baltijos bangų bent vieną sūrų lašą,
Beržų sulos, klevų buinaus žalumo,
Ir liepžiedžių medaus, kur pats į žemę laša.

Paskui paimsiu aš rugių ir žemės kvapo,
Gamyklų gaudesio ir verdančio metalo.
Supilsiu jį taurėn, pakol dar neatšalo —
Tepabūnie krauju, kol dar arklu netapo.

Nes kaip gi man kitaip aprėpt tave, tėvyne,
Nes kaip gi man visur su tavimi suspėti!
Gal vietoje širdies idėti į krūtinę,
Gal vietoje akių man tavimi žiūrėti?

Todėl aš ir keliu tave kaip džiaugsmo taure,
Putojančią ir sklidiną, ir verdančią kaip širdį.
Todėl aš ir geriu tave visom ląstelėm,
Kad trokštu tavimi visus jausmus pagirdyt.

Kanados Ateitis

S. KARPE

Praėjusią savaitę Kanados spauda paskelbė, ką sakė vienas iš žymiausių Kanados ekonomistų apie Kanados ateitį. Tuomi ekonomistų yra W. E. Gordonas, kiek metų atgal buvęs karališkos komisijos galva. Ta komisija studijavo Kanados ekonomines perspektyvas.

Gordonas sako, kad Kanados žmonės turi apsispręsti, ko jie nori: būti Jungtinių Valstijų satelitu, kaip ekonominiai, taip ir politiniai, ar nepriklausomi. Nes jeigu kanadiečiai nieko nedarysime, sakė jis, tai Jungtinių Valstijų kapitalas pasiims Kanadą į savo rankas.

Pažangiems žmonėms, žinoma, šis klausimas nebuvo svetimas ir anksčiau. Dažnai buvo keliamas balsas, kad Amerikos kapitalas ima į savo rankas industriją po industrijos. Dabar naujiena tik tame, kad šis kapitalistinis ekonomistas taip stačiai ir taip viešai pasakė tą teisybę.

Ir kaip Kanada gali atsilaikyti? Tai bus gana sunkus klausimas. Reikalinga bus daug ryžto. Kyla didelis klausimas, ar atsiras užtektinai to ryžto. Čia neužteks vieno kito pasiryžėlio. Reikia visos tautos ryžto.

Kanadoje be abejonės, nebus tokio perversmo, kaip buvo Kuboje. Čia situacija kitokia. Be to, čia per daug Amerikos kapitalo ir įtakos.

Kad kas nors panašaus atsitiktų, Pats Gordonas, geriausiai suprasdamas padėtį, nesiūlo tokių žygių. Ką jis siūlo, tai tam tikrus patvar-kymus, kurie akstintų kanadiečius investuoti kapitalą

į Kanados industrijas, o tuo pat sykiu sunkintų užsienyje gyvenančių kapitalistų padėtį. Tokiu būdu, laipsniškai, industrijos darytųsi daugiau kanadiškos, negu amerikoniškos.

Klausimas čia stovi štai kaip:

Norint praveisti tam tikrus patvar-kymus, suvaržymus užsieniečiams pelnytis Kanadoje, reikia ne tik federalės, bet ir kitų, svarbiausia, provincialių vyriausybių ryžto. Reikia ir industrinių lyderių noro. Ar tas galima?

Kaip liberalai, taip ir konservatai, dalinai ir CCF, stovi už privataus biznio laisvę. Jie nenori kištis į biznio interesus. Tai viena.

Kita, daug kas teigia, kad svetimą kapitalą plaukimas į Kanadą yra labai svarbu, nes tik tokiu būdu Kanados vystymasis gali eiti tokiais dideliais žingsniais. Jie sako, kad Kanada nebūtų taip smarkiai išaugusi ekonominiai, jeigu ne Jungtinių Valstijų kapitalas, kurio Kanadoje dabar jau keliolika bilijonų dolerių. Ir dalinai teisybė. Nors taip pat teisybė, kad ir Kanados kapitalo užsienyje randasi jau bilijonai. Reiškia, savo kapitalą kanadiečiai investuoja kitur, o svetimam leidžia įsigalėti Kanadoje.

Kol kas, iš ekonominio taškaregio, viskas gerai. Kam čia svarbu, kieno fabrikai. Bile yra gaminių ir maisto. Bet, iš kitos pusės, jeigu ir toliau taip eis, tai Kanada neteks nepriklausomybės ir turės tapti Amerikos satelitu ir gal net pasidaryti Amerikos dalimi,

Modernistai

Vieną kartą teko susitikti pas pažįstamus porą jaunų žmonių. Jie buvo atvykę iš kito miesto atostogų proga. Tiesa, jie buvo ne lietuviai. Abudu baigę universitetą. Lankydamiesi Toronte, sumanė užėiti į paveikslų galerijas pasidairyti. Girdi, gal ką gera ir prieinama rasime dėl savo namo. Na, ir rado. Išsirinkę porą paveikslų, jie juos atsinešė pas pažįstamus ir pakabino ant sienos. Lai ir jie pasižiūri ir pasako, kam jie verti.

Paveikslai nebuvo iš garsiųjų. Negirdėtas man ir jų kūrėjas. Bet ne tas ir svarbu. Čia noriu papasakoti įspūdius, kokius gavau žiūrėdamas į tuos piešinius ir būsimus jų savininkus.

Negaliu jums pasakyti, kas per piešiniai buvo. Žiūrėję juos negalima susidaryti idėjos, ką jie vaizduoja. Nežinojo ir pirkėjai. Tai buvo linijų linijos ir begalybės spalvų. Sakytum dailininkas išbandė visas spalvas vedžiodamas pieštuką ant popieriaus. Jokio derinio. Jokio vaizdo.

O kaipgi išrodė pirkėjai? Moteris negalėjo akių nutraukti. Jie jai baisiai patiko. Vyras, inžinierius, nebuvo toks entuziastas. Girdi, jam patikę kiti geriau, bet nusileidęs žmonai, Visas vakaras praėjo bekalbant apie tuos paveikslus. Nei pirkėjai, nei šeimininkai, taipgi išsimokslinę, nei aš negalėjome išspręsti, ką tie paveikslai vaizduoja.

Iš kalbų, tačiau, paaiškėjo, kad pirkėjai pasirinko juos, kad dabar jau tokia mada. Viskas turi būti moderniška. Moderniški baldai, moderniški namai, moderniški ir paveikslai. Nesvarbu, kad tenai tikrai spalvų režginys. Kaip tu parodysi savo jauniems draugams ne-modernišką kūrybą.

Išrodo, kad moderniškam dailininkui nėra taip sunku ir kurti

Nemoderniškas.

kaip Havajai. Juk procesas savaime nesustos.

Daug kas mano, kad toks kelias yra geriausias. Jeigu Kanada pasidarytų Amerikos dalimi, tai išnyktų rubežiai, gal ir ekonominis nelygumas ir t. t. Yra ir tokių žmonių ir gana daug. Ir darbininkų tarpe, ne vien tarp kapitalistų, kuriems patriotizmas reiškia biznį.

Taip tai atrodo dalykas. Gordonas iškėlė klausimą labai laiku ir labai aiškiai. Kanados žmonėms teks apsispręsti: leisti dalykams slinkti, kaip jie slenka dabar, arba imtis tvirtų žygių savo nepriklausomybei išgelbėti.

Pastabos

Konge susikirtimai tebevyksta ir atrodo, kad ramumo tenai dar greitai nebus. Per daug jau tenai yra visokių skymuotojų.

Apart visokių vadukų intrygų, štai, prisideda ir nesitikimas pačios Kongo vyriausybės tarpe. Prezidentas Kasavubu susikirto su premjeru ir karo ministru Lumumba.

Kongas ir bendrai visa Afrika kelia nemažą problemą.

Pažangiosios jėgos norėtų afrikičiams padėti atsistoti ant savo kojų, pasiliuosuoti iš kolonijinio pavergimo.

Bet dar daugiau yra susirūpinę kolonizatoriai. Jie, žūt būt, stengiasi nepasiduoti, savo interesus išgelbėti.

Walter Lippmann, vienas iš žymiųjų amerikiečių komentatorių, stipriai remia senatoriaus Mansfieldo nuomonę, kad Vakarų interesams geriausiai pasitarnautų Jungtinių Tautų jėgų buvimas Konge.

Bet Lumumba, stiprėdamas stavo pozicijose, bei suprasdamas, kaip kolonizatoriai dangstosi Jungtinėmis Tautomis, rengiasi Jungtinių Tautų jėgas iš tenai išprašyti.

O tas Vakarams tikrai nepatinka. Atrodo, kad dėl to Kasavuba ir išstojo prieš Lumumbą.

Tuo tarpu, kai Vakarų strategai ir diplomatai rūpinasi, kaip supainioti Kongą, kad išlaikytų jį Vakarų įtakoje, kolonizatoriai, jų kompanijos, intensyviai veda darbą, kaip apgynus savo interesus tenai.

Kaip vieniems, taip ir kitiems daug pasitarnauja jų turtai ir šalies žmonių žemas kultūrinis lygis.

Skurdas ir vargas, daug žmonių paakstina pasiduoti savo kolonizatoriams.

Gilinantį jį Kongo ir bendrai Afrikos padėtį, žmogus susiduri su tokiais faktais, kurie patys savaime labai daug pasako.

Pavyzdžiui: Yra žinoma, kad vadai ir vadukai, kurie priešinas Lumumbos jėgoms, samdosi kariuomenę mokėdami kariams po 30 dolerių į mėnesį. Prie to maistą ir apsilvilkimą duodami.

O tuo tarpu, tų sričių žmonės dirbdami uždirba tik po 2 dolerius į savaitę, be drabužių ir maisto.

Suprantama, toks atlyginimas daug ką paakstina eiti savanoriais į jų kariuome-

Totorijos sostinė Kazanė. Tarybų valdžios metais šis miestas pavirto stambiu šalies pramonės ir kultūros centru. Įrengus Lenino vardo Volgos hidroelektrinės vandens saugyklą, Volgos

vandenys priėjo visai arti prie Kazanės. Šis upės uostas — vienas iš stambiausių prie Volgos.

Nuotraukoje matome naują krantinę prie Kazanės Kremliaus.

Ką Kiti Rašo

Išmintingas nusistatymas

Iš Škotijos atėjo tokia žinia: Pasaulinės Bažnyčių Tarybos Centro Komitetas atsikreipė į visus savo paseikėjus, kad jie veiktų, kad jie darbuotųsi Kinijos priėmimui į Jungtines Tautas.

Šiai Tarybai priklauso 172 anglikonų, protestantų ir stačiatikių tikybų bažnyčių.

Savo pareiškime CK, be kitko, sako, kad be Kinijos buvimo Jungtinėse Tautose pasaulis negalės nusiginklavimo klausimo išspręsti. Ar gi ne teisybė?!

CK posėdyje dalyvavo 90 asmenų. Prieš rezoluciją tebebalsavo tik vienas asmuo, prof. Georges Florovsky iš Harvardo universiteto.

Bet kitas amerikietis, Dr. O. Frederick Nolde, iš Philadelphijos, pareiškė, kad Kinija turi 650 milijonų gyventojų, kad tokio milžiniško skaičiaus žmonių neįsileidimas į Jungtines Tautas, sudaro pavojingą situaciją visam pasauliui.

Nežiūrint karo šalininkų didžiausių pastangų, judėjimas už taikų tautų sambūvį plečiasi. Ir jis plėsis! Jo nesulaikys jokie varžymai, jokie pūdinėjimai.

— Laisvė

ne. Bet iš kur tie vadukai gauna tas sumas pinigų?

Aišku. Kolonizatorių kompanijos juos finansuoja.

Štai, va, tokie faktai ir išaiškina visą misteriją, kodėl Kongui taip sunku susitvarkyti.

Jeigu Lumumba nesipriešintų kolonizatorių politikai, tai Konge jau senai viskas būtų ramu.

Z. Janauskas

Aštuoni milijonai!

Aštuoni milijonai bedarbių didžiojoje kapitalistinėje šalyje, raportuoja Pasaulinės Darbo unijų federacijos generalinis sekretorius Louis Saillant.

Apie pusę tų aštuonių milijonų yra Jungtinėse Valstijose, mūsų krašte. Kita dalis — kituose kapitalistiniuose kraštuose.

Ir taip metai iš metų. Kapitalizmas niekaip negali išnadarbo ligos išsigydyti. Tai chroniška kapitalistinės sistemos liga. Kartais ji pasiekia gana aukštą laipsnį ir pačią sistemą pastato pavojun. Taip buvo 1929-30 metais.

Socialistinė santvarka, tačiau, nuo tos ligos laisva. Socialistinėje šalyje ne tik kad bedarbių nėra, bet dar darbininkų trūksta. Darbas užtikrintas visiems darbininkams žmonėms.

1959 m. lankydamiesi Lietuvoje girdėjome nemažą nusiskundimų darbavietėse ir ūkiuose, kad dar vis trūksta darbo rankų. Kaip vienas aukštas pareigūnas išsireiškė: jeigu Lietuva dar turėtų dar vieną milijoną gyventojų, tai būtų didžiulė Lietuvos žmonėms laimė.

Darbo žmogus — didžiausias kraštui turtas.

— J. Gasiūnas

"Laisvintojų" darbeliai

Čikagos "Sandara" praeikia grįžusius iš Lietuvos turistus. Ragina saviškius skųsti valdžiai, kad neleistų jiems pasakoti, ką matė savo tėvų žemėje.

Visiškai išsigimė sandariečių organas! Bet jo bal-

sas, kaip to keturkojo, dangų neis.

Man pasakojo vienas asmuo, glaudžius ryšius palaikęs su "vaduotojais", kaip jie "darbuojasi", kad JAV lietuviai turistai nebūtų leidžiami vykti Lietuvon.

— Jūs neįsivaizduojate, — sakė jis, — kiek jie rąšalo ir popieriaus išieškojo, rašydami Valstybės departamentui, kad jis uždraustų pažangiesiems vykti į Lietuvą!..

Matot, kaip jie "laisvina" Lietuvą!

— R. Mizara

Blogi popieriai

Los Angeles mieste, visos buržuazinių nacionalistų organizacijos, pradedant kraštutinių nacionalistų Talka ir baigiant Lietuvos "laisvinimo" biznierių ALTu, buvo surengusios mitingą, nukreiptą prieš Tarybų Lietuvos dvidešimtmetį. Žinote kiek žmonių į tą mitingą susirinko? Ogi viso labo tik 48.

Nepasisekė buržuaziniams nacionalistams ir New York'e su antikomunistine demonstracija. Įskaitant ir juos pačius, demonstracijoje lietuvių tedalyvavo tik 10.

Čikagoje iš antikomunistinio mitingo taip pat išėjo tik pėšš...

Blogi popieriai ir kituose frontuose.

Clevelande Lietuvių radijo klubas (LRK) subankrutino. Radijo programos išlaidų ir 400 dolerių skolos atidavė privačiam asmeniui — J. Stempuziui.

Lietuvių bendruomenės CV informacijos vedėjas, jaunosios kartos atstovas, V. Kamanto pasitraukė. Jo vieton pakviestas į pensiją išėjęs Viadas Braziulis, gimęs 1895 metais.

Netekęs nacionalistų maironės J. Kreivėnas spaudžiamas bendruomenės Centro Valdybos iš dainų šventės komiteto sekretoriaus pareigų taip gi pasitraukė.

"Naujienu" redaktorius seneliukas Dr. P. Grigaitis verkšlena, kad baisiai pavargęs, kol lėktuvu nuvyko pas demokratų prezidentinį kandidatą sen. J. Kennedy.

Iš tikrųjų, jau metas būtų senkui išeiti į pensiją. Bet nėra kas pavaduoja, nėra įpėdinio. Doresnis jaunimas Lietuvos "laisvinimo" bizniui nesidomi, eina į mokslo, kuria gyvenimą Amerikoje. O pašlemėkams — salūnais, automobiliai, merginos. Tikra bėda!

Be visų nacionalistams būdų "Vienybė" nr. 34 lyg tyčia išspausdino pasikalbėjimą su neseniai iš Lietuvos atvykusia Ona Stankiene.

Moteris pasakoja, kad dabar gyvenimo sąlygos Lietuvoje daug geresnės, negu buvo tuojuo po karo... Kai-

ŠYPSENOS

Labai lengva

Farmerys, pirmu kartu dideliame mieste, užėjo į salūną ir užsisakė alaus. Gavęs alų, jis klausia padavėją, kiek salūnas alaus parduoda per savaitę.

"Apie 40 statinių", atsakė padavėjas.

"Aš manau, kad būtų lengva parduoti 80 statinių", pastebėjo farmerys.

"Aštuoniasdešimt!" nu-
stebo padavėjas. "Kaip?"

"Duokit pilnus stiklus",

Galų gale surado

Moteris vis nusiskųsdavo draugėms, kad ji nežinanti, kur jos vyras vakarus praleidavęs. Vieną sykį pasidžiaugė draugėms, kad ji susėkė.

"Na, ir kaip gi tu susekel jį?" pasiteiravo draugės nuostabiai.

"Nagi, vieną vakarą parėjau namo ir radau jį sėdint ir skaitant laikraštį".

Įtartinas žmogus

"Ir kodėl gi tu išvarei savo burdingierius?" klausia kaiminka. "Jis buvo toks ramus, visuomet blaivus".

"Aš nesu tokia, kad tuoj įtarti žmones, bet kuomet žmogus visuomet kabina kepurę ant raktų skylutės, su tokiais žmogum yra kas nors negera".

muose bei kolūkiuose rusų beveik nematyti... Komunistai varo antireliginę propagandą, bet paties religinio gyvenimo nevaržo, tikinčiųjų įsitikinimus įžeidinėti draudžia... Kretingos bažnyčiai remontuoti valdžia davusi 150.000 rublių, o Klaipėdoje padėjusi net naują pastatyti.

Ar tai ne skandalas! Baisiau net kaip grįžusių iš Lietuvos turistų kalbos.

Ypač neteko lygsvaros nacionalistai, kada Lietuvoje panaikino visą eilę kalėjimų. Tautininkų "Dirva" net žakterėjo subliaudama, girdi:

"... ten nėra nei vieno gyventojų, kuris nebūtų policijos priežiūroje. Viešojo ir slaptojo policija tokia gausi, kokios nėra jokiam kitame krašte. Tvirtinimas, kad, susitikus pokalbiui trims asmenims, vienas iš jų tikrai turės apie pasikalbėjimą pranešti slaptajai policijai, nėra nei kiek perdėtas. Tai visu stropumu organizuojama, kad apie kiekvieną gyventoją būtų viskas žinoma. Tai turi daryti ne tik pažįstamieji, bet draugai apie draugus, vaikai apie tėvus, ir net prievartaujami tėvai apie savo

(Pabaiga ant 9 pusl.)

Tėviškę Aplankius

Petras Šiuplevičius

(Tąsa)

Važiuojant taksiu, sustojame Kaune, Tulpės restorane. Draugas Karvelis užfundijo man 100 gramų. Mat taip Lietuvoje degtinę mieruoja. Užsigėrėm, pailsėjom.

Už valandos buvau jau tėviškėj. Sesuo buvo labai susijaudinusi. Apkabinus bučiavo ir verkė, o mano brolis priėjęs prie draugo Karvelio stebėjosi, kad aš pasidariau daug mažesnis ir daug senesnis. Bet kiti pradėjo šaukti, kad jis daro klaidą.

Pasisveikinę tuojais susodino prie vaišių. Ten buvo ir draugo Urbanavičiaus brolis, o taipgi daug mano giminių, kad ėmė valandą, kol sužinojau, kuris kuriam priklauso.

Mano tėviškę ypatingo įspūdžio nepadarė, nors laukai buvo puikiai vasarojum užsėti ir derlius atrodė labai geras. Trobos buvo beveik tos pačios, tik daugiau pasenusios. Žmonės labai sunkiai nukentėjo nuo karo. O taipgi ir lietuviški banditai ten siautė beveik per 3 metus. Todėl kolūkis buvo plastai susiorganizavęs ir jie turėjo pergventi daug sunkumų. Nors dabar jau kokie du metai, kaip turi visko užtektinai, bet man padarė labai prastą įspūdį ir aš ėmiau abejoti apie jų visą sistemą. Bet abejonė greitai išsisklaidė nuvažiavus į Terespolio dvarą. Ten valstybinis ūkis ir visi ten gražiai susitvarkę, darbininkai turi gražius gyvenamus namus, o laukai tai net linguoja. Neapsakytai gražus derlius.

Aplankęs visus gimines ir tėvų kapus, po trijų dienų beliavojimo, traukiau į Lazdijus aplankyti mano žmonos sesutę ir jos gimines. Pirmą kartą teko lankytis tame krašte. Na, ir apylinkės gana gražios. Mat laukai kalnuoti ir sudaro labai gražią panoramą. Beveik visuose slėniuose buvo džiovinamos durpės, kurios tenai labai plačiai naudojamos kurui. Mat Lietuvoje dabar miško labai mažai yra, nes hitleriniai okupantai daug jo ten išnaikino. Vienas dalykas metas į akis pravažiuojant per Lietuvą, tai stulpai, kuriais išvedžiotomis vielmis teka elektros srovė. Ir jau sklypelių visai nėra. Laukai užsėti vienodais javais didžiausiais plotais, o taipgi eina didžiausi kanalai ir nusausina išstisus laukus. Vėliau sužinojau, kad Lietuvoje nusausino 40 tūkstančių hektarų. Tai milžiniški plotai atgauti geros žemės. Po keturių dienų sveičiavi-

mosi, traukiau į Kauną, kur visi turėjome susitikti viešbutyje Lietuva. Kaune neteko ilgai būti. Apžiūrėjom Kauno jūrą ir HES ir turėjome važiuoti į Vilnių į istorinę parlamento sesiją. Bet negaliu taip greitai prabėgti nepaaiškinęs, kas ta Kauno jūra. Tai užtvėntas Nemunas ir pastatyta Hidro Elektros Stotis, kuri teikia milijonus kilovatų elektros srovės, kuri ne tik apšviečia gyvenamus namus ir kitus patatus, bet dar duoda energijos Lietuvos fabri- rikams.

Jei kas atsimena Kauną ir Petrašiūnus, kur lietuviškos muniškos gyvena, tai ten tikri stebūklai įvyko. Ten iškilė naujas miestas, puikios aikštės ir gražiausi gyvenami apartamentai. Žmonėms nereikės toli eiti į darbą. Jiems stato gražiausius namus ten, kur industrija auga.

Būdamas istorinėje LTSR deputatų sesijoje labai nustebau, kad Lietuva, palyginti tokia maža, tiek daug draugų turi. Ją sveikino 15 tarybinių respublikų, linkėdamos geriausios kloties.

Draugas Sniečkus išdavė labai nuoseklų raportą iš nudi- rbtų darbų Lietuvoje. Taipgi išdėstė jos ateities planą. Sakė: "Duokit mums 10 metų taiką, o mes parodysim, kokia puiki Lietuva bus".

Po sesijos buvo labai puikus koncertas: dainos ir šokiai. Geriausios Lietuvos meno jėgos dalyvavo. Man labai nuostabu buvo, kad Lietuva, tokia maža valstybė, tokius puikius menininkus turi ir taip daug jų ten yra. Kas svarbiausia, tai kad atgaivintos senovinės mūsų kanklės, piemenėlių dūdelės. Tokios puikios muzikos niekur nesu girdėjęs.

Susitikome daug žymių Lietuvos vyrų, profesorių. Pavyzdžiui, Zmuidzinavičių, K. Petrauską, Venclovą, Paleckį, Kaunaitę. Jie visi draugiškai spaudė mūsų rankas ir teiravosi, kaip mes lietuviai Kanadoje gyvenam. Ir kaip puikiai jaučiaus stovėdamos tarp tokių milžinų, kurie ranka rankon eina su liaudimi ir atkuria mūsų brangią Lietuvą. Pamaniau, kaip gaila tų dipukų, kurie dvasioje jau beveik supuvo ir spiaudo purvais patys tokie bejėgiai būdami. Kaip vienas išsitarė: "Tai dvasios ubagai". Laimingi tie žmonės, kurie atidavė savo talentus liaudžiai. Liaudis jų nepamirš. Lietuvoje jų vardais gatvės pavadintos. Jų darbai pagerbti.

Jau artinos dainų diena. Vilnius pilnas jaunimo. Daugiausia tautiškais rūbais apsirengę. Mūsų vadovai norėjo parodyti mums, kaip Lietuva šiandien džiaugiasi mi- nėdama 20 metų sukaktuves. Bet taipgi ir šurpią praeitį. Sako, parodysim, kur vokiški fašistai su pagalba lietuviškų nacionalistų išžudė apie 300,000 visai nekaltų piliečių. Tai Pane- rių.

Važiuojam busu ir nerimas ima. Juk tai šurpios kapinės, tiek daug žmonių ten guli. O kad jie ten prisikeltų, ką jie pasakytų apie tuos budelius? Pagerbimui nekaltų aukų yra pastatytas labai aukštas akmenis paminklas ir mažas muziejus, kur yra daug paveikslų, jų tarpe ir žudikų, ne tik vokiečių, bet ir lietuvių nacionalistų, iš kurių yra ir Kanada gyvenančių. Norėčiau, kad jie ten nuvažiavę pasi- žiūrėtų į savo paveikslus. Gal jiems sąžinė atbustų. Nes jie jos ten neturėjo.

Pačioj žudymo vietoj labai didelės duobės, kokių 300 pėdų pločio. Jos apvalios. Ten nurengtus žmones suvarydavo, o nuo krantų automatai šaudydavo. Yra fotografijų, parodančių žmo- nes nuogus, kniūbščius, o iš krantų šaudytojus. Tai labai žiaurus vaizdai. Reikia labai

stiprių nervų, kad galėtum už viską peržiūrėti.

Paskui lavonus deginda- vo. Dėdavo eilę malkų, eilę lavonų. Sukraudavo išstis- stirtas, užpildavo smala ir taip degindavo. Tą darbą priversti atlikdavo belais- viai. Kada jie pavargdavo, tai ir juos sušaudydavo. Bet yra išbėgusių ir jie yra gy- vi liūdytojai.

Paskiau nuvežė į Pirėiupio kaimą, kur vokiečiai gyvus sudegino 119 žmonių. Istori- ja tokia: Vokiečiai rado pa- miškėje 3 kareivius žmuš- tus. Pasiėmė 200 kariuome- nės, 2 tankus ir atvažiavo į Pirėiupio kaimą. Suvarė vy- rus į viedą daržinę, o mote- ris ir vaikus į kitą ir nuo 9 valandos ryto iki 5 kvotė. Neišgavę nieko uždegė abi daržines ir taip visus gyvus sudegino. Tik du žmonės iš- liko gyvi. Vienas karves ga- nė, o kita — mergaitė buvo išvažiavus. Ten žuvo ir 5 žmonės, kurie buvo tuo laiku atvažiavę pasisvečiuoti. To- se žudynėse ir lietuviški na- cionalistai dalyvavo. Dabar LTSR vyriausybė pastatė toje vietoje paminklą ir mo- kykloj įrengė muziejų, kur yra žuvusių paveikslai ir ki- ti dokumentai. Atidarant pa- minklą, ir mes dalyvavome ir padėjom vainiką bendrai su amerikiečiais ir skotais.

(Bus daugiau)

Mirtis Virš Kiekvieno Gyvenamo Namu Kanadoj

Nelson Clarke

Mirtis kybojo virš kiekvieno gyvenamo namo Kanadoje kelios savaitės atgal, kuomet Jungtinių Valstijų Strateginės Oro Komandos bombieriai skrido skersai mūsų šalį linkui Tarybų Sąjungos mėtymui hydrogeno bombų, kurios būtų užkūrusios nuklinį pragarą.

Tai buvo netikras aliarmas. Bombieriai buvo atšaukti laiku, bet kitą sykį įsakymai grįžti į bazę gali pavėluoti.

Philip Deane, Toronto Globe and Mail korespondentas, rugpiūčio 27 dieną įvykį aprašė sekančiai:

"Pastaruoju laiku saulės dėmės sutrukdė radio komu- nikacijas, tokiu būdu sutrukdant dideliu skaičiumi JAV bombierių, kurie buvo išskridę lavybai, ir keliems orinjiams laineriams pranešti apie savo kryptį. Mūsų radaro stebėtojai pranešinėjo, ką jie matė — matomai pil- no dydžio ataką. Strateginės Oro Komandos bombieriai pakilo į Rusiją; jie buvo atšaukti, kuomet tariamas užpuolikas galutinai pats persistatė".

Deane komentuoja, kad tai buvo "bauginantis patyrimas", kas yra tikrai žurnalistinis nedasakymas šiame šimtmečiuje.

Ant prapulties kranto

Tai dar vienas įrodymas, kaip karo maniakai Pentagone laiko mus visus visą laiką ant nuklinio karo bedugnės kranto, ir su koku baisiu lengvumu nelaimė galėtų nustumti mus į tą bedugnę.

Deano komentarai prime- na mums dar kartą, kaip įkaltusios smegenys, kurios interpretuoja pranešimus ant radaro ekranų, gali palaikyti nekaltą Trans Cana- da Airlines orlaivį priešo bombierių ar net pulką žasų būrių bombierių.

Tas be abejonės, ir yra priežastis, kodėl visi komer- ciniai orlaiviai Šiaurės Ame- rikoj bus užlaikyti ant žemės nuo 2 iki 8 val. ryto rug- sėjo 10. Mat tuo metu JAV ir Kanados "brass" NORA- De kaitins save "prisirengi- mo" orgijoje su kontinentą apimančiu aliarmu.

Kadangi tokios nudavimo sąlygos negali būti dubli-

kuotos atsitikime netikėto užpuolimo ant Jungtinių Valstijų ir Kanados, tai ga- lima pilnai sutikti, kad NO- RADO komandieriai gerai ži- no, jog toks užpuolimas nie- kad neįvyks, ir kad jie tai da- ro tikslu praveisti pratimus, kurie supuola su jų planais dėl taip vadinamo preven- tyvio karo — tai yra karo, kurį pradės Jungtinės Val- stijos.

Pastaroj radio kalboj, George Mitchell, Tarptauti- nės Darbininkų unijos finan- sinis sekretorius, darydamas atsikreipimą dėl uždraudimo nuklinių bombų, citavo gerai žinomą Amerikos rašytoją, kurs sakė:

"Rytoj rytą lengva įsivaiz- duoti, kad JAV radaro ins- trumentų žmogus kur nors Kanadoj mechaniskaj suklysta. Rasi, dėl didelio spaudimo, jis palaiko krintantį satelitą ar meteorą at- leikiančiu balistiniu sviediniu. Bėgyje kelių minučių, Strateginė Oro Komanda, iš keleto tuzinų bazių, užpuola ant tarybinių bazių. Iš kal- no paruošta įsakymo siste- ma pradeda vykti. Apsirikimo pavojus auga kartu su augimu ginklų pajėgumo ir greitumo. Ir toks apsiriki- mas gali būti pakankamas pradėti užpuolimą ant svie- dinių ir Strateginės Oro Ko- mandos. Todėl amerikiečiai masiniai atsikerta. Bėgyje kelių valandų pasaulis pavirsta pelenais".

Tokiame atsitikime, ko- mentavo Mitchell, tinkamu- mas \$300 slėptuvių darosi abejotini. Vienintelis tikras apsigynimas — išlaikymas taikos.

Stai kiti du pavyzdžiai, kaip Pentagono šauka laksto su degančiais žibintuvais po sandėlių, prikrautą sproginę.

1) Paryžiaus laikraštis Li- beration išklė naujus planus, kuriuos sudaro JAV dėl atnaujinimo špionažo virš Tarybų Sąjungos.

Nieko nežinodamas, kas atsitiko su Francis Powers, JAV apsigynimo departa- mentas planuoja naujus skri- dimus per Tarybų Sąjungą iš olajivanešiu.

Bet, šale to, jis bando į- traukti savo sąjungininkus, siūlydamas jiems žvalgybi- nius orlaivius dėl žvalgybi- nių skraidymų palei Tary- bų Sąjungos sienas.

Klausimas, kurs tuoj iš- kyla, yra toks: kokia rolė paskirta Kanadai tuose nau- juose ir desperatiškai pavo- jinguose suokalbiuose prieš pasaulio taiką?

2) Jungtinių Valstijų Ato- minės Energijos Komisija paskelbė, kad ji ketina turėti penkias povandenines nuk- lines eksplozijas netoli šiaur- vakarinės Aliaskos kranto, beveik matomo iš Tarybų Sąjungos.

Neatsižvelgiant į faktą,

Rojus Mizara

Atsakau į Klausimus

— Ar Tarybų Sąjungoje visi žmonės yra lygūs?

Panašų klausimų gavau visą eilę. Vienas asmuo, pavyzdžiui, net piktokai klausia:

— Jūs seniau skelbėte, kad socializmui atėjus, visi žmonės bus lygūs, o dabar rašote, kad Lietuvoje dar yra pasiturintiesni ir vargingesni žmonės — ką dabar j tai atsakysite?

Sio asmens klausimą, žinoma, susvelninau. Piktais žodžiais juk klausimo neišspręsimė.

Marksistai, kiek aš suprantu, niekad ir niekur neskelbė, kad socializme bei komunizme visi žmonės bus visame kame lygūs. Taip, jie turi lygias teises, bet nėra lygūs ir vargiai kada nors visi bus "sulyginti" ta prasme, kuria tūli galvoja.

Pakalbėkime konkrečiai 1940 metais Lietuvoje įvyko perversmas: Išnaudotojų klasės valdžia buvo nuverstas, ji perėjo į liaudies rankas. Lietuva tapo paskelbtą tarybine socialistine respublika. Visi bankai, visi fabriškai, visi didieji namai miestuose perėjo į visuomenės rankas.

Praėjus keletai metų, rodosi, apie 1947 metus, Lietu-

kad toks povandeninis bandymas gali pavyojingai užnuodyti žuvį už tūkstančių mylių. Vėjai ir vandenyno srovės nuneš radioaktyvų nuodą iki vakarinio Kanados pakraščio.

Finacial Post, rugpiūčio 20, perspėjo JAV, kad "Nežiūrint to, kas pirmas išeksploduos nuklinį ginklą, net ir po žemėmis, bus apšauktas nuo Leopoldvillio iki Oskos kaip karo kurstytojas, nežiūrint kaip bus teisinamasi... Jei ponas Diefenbakeris sako tai, ką jis mano, prieštaraudamas bent kokiam bandymo 'laikui', tai dabar yra geriausias laikas tarti žodį tiesiai Washingtonui".

(Canadian Tribune)

vos valstietija pradėjo eiti į kolektyvius ūkius. Kiekvienas kolūkietis pasiliko sau po sklypą žemės, o kitą visą žemę pervedė kolūkiui — bendram, kolektyviam apdirbimui. Vadinasi, su tuo ir Lietuvos kaime įvyko griežtas pagrindinis posūkis: žemė tapo suvisuomeninta.

Kiekvienas kolūkietis turi tik savo trobėsius, turi savo daug maž po lygų sklypą, po tam tikrą gyvulių kiekį. Štai ta prasme marksistai ir sako: lygybė reiškiasi tuo, kad panaikintos klasės, panaikintas žmogaus išnaudojimas žmogumi. Pati liaudis, patys darbo žmonės valdo fabrikuos, valdo darbo įrankius, valdo susisiekimo priemones, valdo gamtos turtus, valdo ir dirba bendrai žemę.

Kiekvienas sulyg savo sugebėjimais, sulyg savo darbu gauna atlyginimą. Kiekvienas turi lygią teisę į darbą, į mokslą, į poilsį. Kadangi žmogus gauna atlyginimą sulyg savo sugebėjimais, tai, aišku, ir už jo darbą atlyginimas nėra lygus: profesorius už savo darbą gauna didesnį atlyginimą už gatvės šlavėją, aukštai išlavintas specialistas-mechanikas fabrike uždirba daugiau negu fabriko šlavėjas.

(Tenka tačiau priminti, kad Tarybų Lietuvoje dar daugelio "pacių paprasčiausių" darbininkų bei tarnautojų atlyginimas yra per žemas. Aš tai pastebėjau valdžios ir partijos pareigūnams. Jie sakė, kad šiemet atlyginimas bus pakeltas 100 ar daugiau rublių mėnesiui.)

Socialistinėje santvarkoje kiekvienas žmogus, vyras ar moteris, sulyg savo darbu ir sugebėjimais gauna ir atlyginimą, o komunistinėje visuomenėje, kai visokių produktų bus pilna, kai žmonės persiauklės, principas vyraus: dirbti sulyg sugebėjimais, gauti už tai sulyg pareikalavimais.

Vadinasi, komunistinėje santvarkoje lygybė reikšis ta

prasmė, kad žmonėms nereikės rūpintis jokia private nuosavybe — jos nebus ir nebus reikalo rūpintis.

Niekad mūsų spaudoje niekas nerašė, kad socializmo galdynėje visi žmonės bus lygūs. Tokią teoriją skelbė tik mūsų priešai. Jie sakė, būk socialistinėje santvarkoje visi žmonės rengsis vienodai, visi valgys "iš vieno katilo" tą patį maistą, visi, vadinasi, bus "lygūs".

Marksistai tokios teorijos niekad neskelbė ir neskelbia. Tokios lygybės, kokią marksistų priešai primeta, nebus nei socialistinėje santvarkoje, nei komunistinėje.

Marksizmo priešai, pavyzdžiui, ir šiaandien skelbia, būk mes saką, kad dabar Lietuvoje viešpataujas rojus. Mes to niekad neskelbėme ir neskelbiame. Rojus — kunigų išgalvota "karalystė", kur, anot jų, nieks nieko nedirbs, o tik valgys, gers, kaziruos, šoks, etc. Prieš tinginystę Lietuvoje vedama kova. Lietuvos dabartis ir ateitis remiasi darbu ir mokslu.

Taip, aš esu rašęs, kad Lietuvoje yra žmonių gyvenančių pasiturinčiau, yra gyvenančių vargingiau. Paimkime valstiečius - kolūkietius: vienas kolūkietis, daleiskime, turi keletą suaugusių vaikų, visi jie dirba gerai, kitas kolūkietis, daleiskime, dirba tik vienas šeimoje, turi dar mažų vaikų, turi senus tėvus. Netenka aiškinti, kuri šių dviejų šeimų šiaandien geriau gyvena.

Pirmoji šeima gal jau turi automobilį, o jei ne, vieną ar du motociklus, keletą dviračių, o antroji viso to dar neturi, nėra lengva įsigyti, kai vienas šeimoje dirba, ypatinai, jei jis gyvena ir dirba dar nepakilusiam kolūky.

Tą patį galima pasakyti ir apie miestų darbininkus ir apie tarnautojus, ir net apie intelektualus.

Marksistai apie lygybę ir sulyginimą

Lygybės ir sulyginimo klausimas marksistuose jau labai seniai buvo gvildenamas. Rašė tuo reikalu ir Marksas ir Engelsas, rašė Leninas ir Stalinas.

Tikiu, kad skaitytojo labai

nepavarginsiu, jei paduosiu ištrauką iš J. Stalino kalbos, sakytos 1934 m. sausio 26 d. Visasąjunginės Komunistų Partijos 17-ajame suvažiavime. Jis ten plačiai ir išsamiai aiškino, ką reiškia socialistinėje santvarkoje žmonių lygybė, ir kaip ją reikia suprasti. (Stalino kalba tilpo "Šviesos" žurnale 1934 metų num. 3-čiame.)

Stalinas kritikavo tuos, kurie mano, kad socializmas reikalauja lygybės, sulyginimo žmonių asmeniniame gyvenime, jų asmeniuose pareikalavimuose.

"Nėra ko ir kalbėti, — sakė jis, — kad toks manymas nieko bendro neturi su marksizmu, leninizmu. Lygybė marksizmas supranta ne kaip sulyginimą asmeninių pareikalavimų ir būklės srityje. o klasių panaikinimą, tai yra (a) lygų visų darbo žmonių išnaudojimo paluosavimą po to, kai kapitalistai nuverstai ir eksproprijuoti. (b) visiems lygų gamybos įrankių private nuosavybės atmainymą po to, kada jie perduoti visos visuomenės nuosavybėn, (c) lygias visų pareigas dirbti sulyg gabumo ir lygią visų narių teisę gauti už tai sulyg jų darbo (socialistinė visuomenė). (d) lygias visų pareigas dirbti sulyg gabumo ir lygią visų darbo masių teisę gauti už tai sulyg pareikalavimų.

"Be to, marksizmas išsinais to, kad žmonių skoniai ir pareikalavimai nebūna ir negali būti vienodais ir lygiais kokybėje arba kiekybėje nei socializmo laikotarpyje, nei komunizmo.

"Štai jums marksistinis lygybės supratimas. Jokios kitos lygybės marksizmas nepripažino ir nepripažįsta.

"Daryti iš to išvadą, kad socializmas reikalauja visuomenės narių pareikalavimų lygybės, sulyginimo, niveliravimo, jų asmeninės būklės skonių niveliravimo, kad sulyg marksizmo visi turį vaikščioti vienoduose kostiumuose ir valgyti vieną ir tą patį valgį vienodam ir tokiam pat kiekyje — reiškia kalbėti niekšybę ir šmeižt marksizmą.

"Laikas suprasti, kad marksizmas yra sulyginimo priešas. Dar Komunistų partijos manifeste. Marksas ir Engelsas pliekė primityvią utopinį socializmą, ir vadinami jį reakciniu, už 'viuotino asketizmo ir šurkšaus sulyginimo' pamokslą. Engelsas savo 'Anti Diuringe' pavadė visą skyrių plieiančiai kritikai 'radikalinio ulyginamojo socializmo', išleto Diuringo prieš markistinį socializmą. 'Realinis proletarinio lygybės reikalavimo turinys, kalbėjo Engelsas, pereina į klasių panaikinimo reikalavimą. Kiekvienas lygybės reikalavimas, ei-

nantis toliau šito, neišvengiamai priveda prie nesąmonių.

"Tą patį sako Leninas: 'Engelsas buvo tūkstantį kartų teisus, kada rašė: 'lygybės supratimas be klasių panaikinimo yra kvailas ir nesąmoningas prietaras. Buržuaziniai profesoriai už lygybės supratimą mėginomus apkaltinti tame, tarytum mes norime vieną žmogų padaryti lygiu kitam. Už šią nesąmonę, kuria jie patys sugalvojo, jie mėgino apkaltinti socialistus. Vienok jie savo tamsumu nežinojo, kad socialistai — ir būtent šių dienų moksliniai marksizmo kūrėjai, Marksas ir Engelsas — kalbėjo: lygybė yra tuščia frazė, jeigu lygybės nesuprast kaip klasių panaikinimą. Klases mes norime panaikinti, tuo atžvilgiu mes stovime už lygybę. Bet pretenduoti j tai, kad mes padarysime visus žmones vieną su kitu lygius, tai tuščiausia frazė ir kvailiausias inteligento išmislas..."

"Buržuaziniai rašytojai noriai atvaizduoja marksistinį socializmą, kaip seną carinę kazarmę, kur viskas priklauso sulyginimo 'principui'. Vienok marksistai negali būti atsakomais už buržuazinių rašytojų tamsumą ir bukaprotystę..."

Ar žinote, Kad:

Belgai, vadovybėje karaliaus Leopoldo II, Afrikos Kongą užkariavo 1876 metais, teisindamiesi, kad jie nori apkrikstyti ir sucivilizuoti afrikiečius.

Amerikiečiai Kongą pripažino belgams 1884 metais, o amerikietis rašytojas Mark Twain rašė, kad belgai bekraktydami nužudė 9.000.000 afrikiečių.

Muzulmonų tikyba leidžia turėti keturias pačias.

Egipte pas muzulmonus buvo įsigalėjęs paprotys pakilti ketvirtą pačią senesniai amžiui, sakysim, sulaukus 60 metų amžiaus.

Naseras patvarkė, kad 60 metų vyras, norėdamas vesti ketvirtą pačią ir jaunesnę kaip 30 metų, turi gauti leidimą iš teismo.

Pietų Afrikoje yra bezdžionių rūšis (marmoset), kurios yra tokio dydžio, kaip Kanadoje voveraitės.

Montrealietis

KUBA PRIPAZINS LIAUDIES KINIJA

HAVANA. — Kubos vyriausybė atšaukė pripažinimą Ciang Kai-seko ir ruošiasi pripažinti Kinijos Liaudies Respubliką.

Kinija ir Kuba pradeda placius prekybinius ryšius.

Bombėjus. Marin Draivo krantinė.

Montrealo žinios

Trumpai apie viską

Mirė V. Lukša, 60 metų amžiaus, Kanadon atvykęs po pirmo pasaulinio karo.

Buvo laisvų pažiūrų skaitė ir paremdavo Liaudies Balsą. Laisvę ir kitą pažangią spaudą.

Kilęs iš Nauradų kaimo, Najamiesčio valsčiaus, Panevėžio apskr.

Paliko žmoną Montreale, 4 brolius ir 2 seseris Tarybų Lietuvoje.

Pas M. Zavecką praleido vakacijas jo sesutė O. Ilevičienė, buvusi verdunietė, dabar gyvenanti Miami, Floridoj.

D. Lamond laikė savo namuose butelyje chemikalą gaisrui gesinti. Jų 5 metų sūnus truputį išgėrė tų chemikalų ir mirė vietoje.

Tai įspėjimas būti atsargiais su nuodais, kur yra mažų vaikų.

Montrealo miesto valdyba nori sumažinti taksų skaičių Montreale iki 2,500. Dabar yra 4,295. Išeina po vieną taksą 350 gyventojų.

Dėl per didelio skaičiaus daugelis taksų nepadaro tinkamo pragyvenimo.

Kvebeko mokytojų konvencija priėmė rezoliuciją,

kurioje reikalaujama, kad mokslas būtų privalomas iki 16 metų amžiaus.

Liberalai žadėjo įgyvendinti, jeigu bus išrinkti. Klausimas dabar, ar jie išpildys pažadą.

Kvebeko katalikų fermerių kooperatyvo aukštoji tarnyba, Darbo Federacija ir kitų unijų lyderiai pasiuntė bendrą telegramą sveikatos ministrui, kad neatidėliojant svarstyti sveikatos ir ligonių apdraudą visoj provincijoje.

Miron Freres Ltd. yra didžiausia cemento gamybos kompanija Montreale. Kaip spauda pranešė, biznį pradėję 7 broliai 1920 metais su pora arklių, sudėję po \$7.00.

Senosios Elados Keliais

JUSTAS PALECKIS

Jūs įžeisite graikus, jei pasakysite, kad Graikija yra Europos gale. "Ne, Graikija yra Europos pradžioje, o ne jos gale". — atsakys jums graikas. Jis neužmirš jums priminti, kad Graikija buvo ne tik Europos kultūros lopšys, bet ir davė jai vardą.

Nesiginčydamas dėl to, ar tai Europos galas, ar pra-

dabar šis biznis buvo paroduotas belgų kompanijai už \$50,000,000.

Jos biznis daugiausia iški- lo Duplesio laikais, kuomet gaudavo valdiškus užsaky- mus. Pralaimėjus duplesis- tams, matyti ir šiam bizniui susidarė nepalanki padėtis. Jei kaip, tai būtų savininkai dar ir iš Kanados išsineš.

Katalikų unijų konfederacija nutarė imtis vadovybės suorganizuoti visų ligoninių darbininkus į uniją ir iško- voti 40 valandų darbo savaitę.

B. K.

Klaidos Pataisymas

Montrealo žiniose praneši- me apie atsilankymą Juozo ir Mykolo Čičinskų sesutės į- vyko klaida. Vietoje Žilins- kienės, turėjo būti Žižniaus- kienė. Atsiprašom.

džia, pasakysiu, kad mes, grupė tarybinių deputatų, skridome per kelias valsty- bes į Graikijos sostinę Atė- nus su ypatingu susidomėji- mu. Tik iš anksto gailėjo- mės, kad tebusime trumpai, vos apie 10 dienų.

Kas gi, vykdamas į Atė- nus, nesijaudins, galvoda- mas apie nuo jaunystės pa- žįstamą didingą senovės Graikijos istoriją, prisimin- damas graikų mitus, Home- ro "Iliadą" ir "Odiseją". Su pagarba vyksti į kraštą, ku- riame sukurtas Paryžiaus Luvre matytoji Miloso Vene- ra ir daugybė visame pasaui- lyje žinomų skulptūrų, ku- riose prieš du tūkstančius metų įkūnytas žmogaus kū- no grožis. "Nusilenk nuo manęs Akropolii", "Pabu- čiuk nuo manęs šventuosius Akropolio akmenis", — to- kiais linkėjimais palydėjo mus draugai į šią kelionę.

Ir štai gražų pavasario va- karą pro lėktuvo langą ma- tome apačioje lyg milžinišką kilimą, išsustą iš žiburių. Atėnai. Netrukus jau iš He- linikoko aerodromo važiuo- jame į patį miestą. Atkrei- pia dėmesį iš pirmo žvilgsnio keistoki graikiškų iškabų už- rašai. Dauguma raidžių pri- mena rusišką, kai kurios lotyniškos, o dar kitos ypa- tingos, graikiškos. Jei ne tie užrašai, miesto išvaizda nie- kuop nesiskirtų nuo kitų Eu- ropos didmiesčių. Atrodo, lyg tai tęsinys tos pačios Vienos, kurios gatvėmis va- žinėjome prieš keletą valan- dų. Bet greit pastebime Atė- nų, kaip muziejinio miesto, ypatingumą.

Vienoje gatvės pusėje ma- tome didžiulius moderniš- kus namus, o kitoje pusėje

— staiga išvydome senoviš- kas kolonas.

— Tai Olimpo Zeuso šven- tyklos griuvėsiai, — aiškina Tarybų Sąjungos pasiunti- nys M. G. Sergiejevas. Čia pat jis prideda, kad toji šventykla buvo pastatyta jau Romos laikais, impera- toriui Adrianui viešpatau- jant, 132 metais iki mūsų eros. Iš 104 korintietišku kolonų likusios tik 17.

— O štai ir Akropolis, — sako jis toliau ir parodo į viršų, kur kalne aukštai iš- kilęs matyti nušviestas bal- tas pastatas.

Partenonas! Tikrai, tai juk nuostabūs Partenonas, garsusis Periklio laikų paminklas, svarbiausias Akro- polio pastatas! Stebiuosi, kad Akropolis čia pat, miesto centre. Kažkodėl maniau, kad jis toliau, už miesto.

Jau vėlus vakaras. Į Atė- nus pasitaikė atvažiuoti per vėlykas O švenčių dienomis Partenonas apšviečiamas stipriais prožektoriais, ir jis matyti iš visur.

Sustojom didžiuliam vieš- butyje "Kings Palace", esan- čiam miesto centre. Visai arti viešbučio yra Graikijos parlamento rūmai, kuriuose vyko visi Tarparlamentinės Sąjungos Tarybos ir komisi- jų posėdžiai. Tuose posė- džiuose dalyvauti ir buvo mūsų kelionės uždavinys. Parlamento rūmai — didžiul- lis, savo išvaizda tipiškas ad- ministracinis pastatas. Jei ne centrinį įėjimą puošianti kolonada, juos galėtum pa- vadinti kareivinėmis. Seniau tai buvę karaliaus rūmai. Iš jų balkono 1843 metais bu- vusi paskelbta pirmoji Grai- kijos konstitucija. Todėl di- džioji aikštė prieš parlamen- to rūmus vadinasi Sintag- mos arba Konstitucijos aikš- tė.

Jau pirmą vakarą, išėję pasivaikščioti po Sintagos aikštę, pamatėme moderniš- kus viešbučius su reikšmin- gais pavadinimais "Didžio- sios Britanijos", "Karaliaus Jurgio II", daugiaaukščius namus su įvairių firmų spal- votomis šviesos reklamomis. Už parlamento rūmų prasi- dėda didelį plotą užimas "Karališkasis sodas", dabar vadinamas Nacionaliniu. Vė- liau, vaikščiojant po tą so- dą, teko girdėti atėniečių pa- sakojumus, kad, karalienei Olgai įsakius, pereito šimt- mečio gale žemė tam sodui buvusi atvežta iš Rusijos. Mat, Olga, kilusi iš Rusijos carų Romanovų giminės. Vienoje to sodo dalyje — ka- raliaus rūmai. Prie vartų nuolat stovi koloritinė kara- liškosios leibgvardijos sar- gybinio figūra. Jis apsiren- ges tradiciniu graikišku ap- daru su trumpu sijonėliu, la- bai plačiomis rankovėmis. Ant sargybinio kojų už- trauktos ilgos baltos vilno-

nės kojines, o apsiavęs jia pusbačiais iš raudonos odos su dideliais pomponais ant galų. Dažnai matom, kaip užsienio turistų būriai apžiū- rinėja jį, fotografuoja ir filmuoja, bet karaliaus sar- gybinis stovi nejudėdamas ir rimtas.

Zodžiu, Graikijoje, kurios valstybinė santvarka yra monarchija, o ypač Atėnuose, dažnai susiduri su kara- liškumo žymėmis. Tad logiš- kai gali iškilti klausimas: o patį karalių ar teko matyti?

Išėjo taip, kad pamatėme net du karalius. Ir patį pir- mą vakarą, tikriausiai nak- tį. Išėję į minėtą Sintagos aikštę, pastebėjome didelį žmonių susibūrimą. Arčiau priėję, matome, kad gatvėje, nusitiesusioje šalia parla- mento, ir visoje aikštėje sto- vi špaleriais išsirikiavę ka- reiviai ir jūrininkai. Vietomis sustoję kariški orkestrai. Su- žinojome, kad tai laukia ka- raliaus, kuris vyks iš savo rūmų į cerkvę vėlyku apei- goms. Įdomu buvo stebėti, kaip į amerikietiškas pana- šiomis uniformomis apsiren- gę kareiviai pagal komandą stipriai trepteli koja į grin- dinį, paskui pakelia šautuvą, ginklu pagerbdami prava- žiuojančius vyriausybės na- rius — ministrus ir aukštuo- sius karininkus. Po kurio laiko pasigirdo kanojų cėk- nojimas. Artėjo didelis bū- rys raitelių. Jie jojo mašinos priesakyje ir paskui ją. Kaip aiškino žinovai atėniečiai, mašinoje važiuo ne tik Grai- kijos karalius Povilas I, bet ir buvęs Rumunijos karalius Michajus, kuris giminiuoja- si su graikų karališkąja šei- ma. Šiaip Michajus, kurį Ru- munijos liaudis pavarė iš sosto, gyvena Portugalijoje ir tapo biznieriumi. Tačiau per švęntes jis ištraukia iš naftalino karišką uniformą ir prisimena buvusias kara- liškas dienas.

Neramus pasidarė karalių gyvenimas. Štai Povilo I se- nelis, pirmasis Graikijos ka- ralius iš daniškos Gluksbur- gų dinastijos. Georgas I ka- raliavo net apie 50 metų, bet 1913 m. buvo bulgarų nacio- nalisto mestos bombos nužu- dytas. Dabartinio karaliaus tėvas Konstantinas buvo du kartus iš sosto pašalintas, brolis Aleksandras mirė pa- slaptai mirimui, beždžonės įkastas. Jo kitas brolis Geor- gas II, paveldėjęs vainiką 1922 m., du kartus turėjo ap- leisti sostą. Jis mirė 1947 m. Nuo tada ir karaliauja Po- vilas I. Gluksburgų dinasti- ja yra gimininga Anglijos karališkajai giminei, ir todėl ne atsitiktinai Anglija uo- liai rūpinasi monarchijos ap- saugojimu Graikijoje.

Netrukus, pabuvę cerkvė- je gana trumpą laiką, kara- lius ir ekskaralius tokia pat tvarka važiuo atgal į kara-

DOVANŲ SIUNTINIAI Į TARYBŲ SĄJUNGĄ IR KITUS TARYBINIUS KRAŠTUS

Su malonumu pranešame, kad PAGERINOME MAISTO, TEKSTILĖS ir VAISTŲ bei kitų dalykų persiuntimą

Prašykite mūsų naujo kainoraščio ir informaciją pas

Montrealo Atstovą

Mr. Manfred Kory

Mūsų kainos žemiausios Kanadoje ir JAV.

JOS GALITE PILNAI pasitikėti Kanados didžiausia ir labiausiai prityrusia dovanų siuntinių persiuntimo firma

International Gift Parcel Service

1126 SHERBROOKE ST. W. — Tel.: VI. 4-4860
Montreal 2, P. Q., Canada

WINDSOR

DRY CLEANERS & DYERS CO. LTD.

Valome visokius drabužius, gardinas, blankietus, lo- vų uždangalus, karpetus, chesterfieldus ir bile ką, kas tik yra Jūsų namuose.

Windsor yra viena iš vėliausių ir moderniškiausių Dry Cleaning šapų Montreale. Turime naujai įren- gta moderniškiausią STORAGE. Greitas patarnavi- mas. 20 metų patyrimas garantuoja darbą.

Savininkai:

A. Kersys, P. Petrušis, P. Keršulis, A. Greibus

1205 CHURCH AVE. P.O. 8-6679

VERDUN, QBE.

liškuosius rūmus, bet jau su degančiomis žvakėmis rąkose, demonstruodami dviejų reakcijos jėgų — monarchijos ir bažnyčios vienybę.

Bažnyčia, tikriaus sakant, cerkvė, nes Graikijoje viešpataujanti tikiybą yra pravoslavų (staciatikių), nėra skirta nuo valstybės, ir turi gana didelę įtaką. Toji reakcinė įtaka sunkiai slepia tautą, stabdo pažangos ir kultūros plitimą liaudies masėse. Tiek Atėnuose, tiek kitose Graikijos vietovėse dažnai gali sutikti popus plačiomis sutanomis, su aukštomis cilindrinės formos kepurėmis. Visur daugybė cerkvių, ir jų dar daugiau statoma. Šiaurės Graikijoje, Afono (Atoso) pusiasalyje yra net ištisa vienuolių sritis, tikra teokratinė respublika su dvidešimčia didelių vienuolynų. Ši vienuolių sritis naudojasi savivaldos teisėmis, o tikybos reikaluose priklauso Konstantinopolio patriarchui. Būdinga, kad į tą vienuolių sritį ne tik uždrausta įeiti moterims, bet ir gyvuliai tegali būti vyriškos lyties — jautiai, ožiai, avinai ir t. t. Išskyrus kates, kurios laikomos kovojančiomis ir žiurkėmis, jokia patelė čia negali patekti.

Be Afono vienuolių, kurių esą apie 3.000, yra daug keliaujančių vienuolių. Didesnei "dievo garbei" jie lanko žmones ir gyvena išmaldomis bei dovanomis.

Toji didžiulė popų ir vienuolių armija papildo ir taip didelį dykduonių ir išnaudotojų luomą, kurį tenka išlaikyti savo darbu ir praktikuojant Graikijos liaudžiai.

Jau seniai teko girdėti, kad graikai gabūs prekybininkai. Pasaulyje garsus buvo graikų kilmės tarptautinis ginklų biznierių Bazilius Zacharovas. Prisimenu, kadais esu rašęs apie graikų Onazį, kuris, būdamas vienas turtingiausių pasaulio žmonių, apsigyveno Monako kunigaikštystėje, nenorėdamas mokėti pajamų mokesčių. Tačiau ne tokius stambius biznierių turiu galvoj, kalbėdamas apie tai, kad graikai mėgsta ir moka prekiauti. Įvairiausių prekiautojų Atėnuose sutiksi kuo ne kiekviename žingsnyje. Tai jau nekalbant apie dideles ir mažas parduotuves, kurių ištaigingos vitrinos ir reklamos puošia centrinės gatvės.

Štai prieš mūsų viešbutį stovi kioskas, visas iš viršaus apkaišytas įvairiausių šalių žurnalais ir laikraščiais bei atvirutėmis su Atėnų vaizdais, o viduje — tikra maža universalinė krautuvė. Ten rasi ir cigarečių, ir prancūziškų pigių romanų, ir amerikoniškų "komiksų", ir skutimosi peiliukų, ir benzino žiebtuvėliams, ir tamsių akinių, ir moteriškų kojinių, ir suvenyrinių statulėlių, ir dantų šepetukų, ir daug kitko. Ir, žinoma, vėsinamųjų gėrimų. Kaip tik mano žiebtuvėly išseko benzinas. Kioskininkas tuoj įpylė iš specialaus bakelio su tam tikru plonu šnypu. Įpylė ir pinigų nepaėmė, girdi, tai smulkmena. Užtat pasidariau nuolatinu klientu ir kasdien ką nors nupirkdavau.

Pasirodo, tokių kioskų centrinėse gatvėse kuo ne kas keliasdešimt žingsnių. O kiek dar žmonių prekiauja smulkiais prekėmis: kas parduoda riešutus, kas keptas kukurūzų burbuoles, kas rytietiškus saldumynus, kas loterijos bilietus, kas ikonas ir šventųjų paveikslus. Kai kur ištisos eilės gelių krautuvių.

(Bus daugiau)

Ką Sako Laosos Sukilėlių Vadas

Kaip jau žinot, Laosoj buvo perversmas, kuriam vadovavo kapitonas Kong Le, parašutininkų bataliono vadas. Aną dieną jis pasakojo apie jo ir naujos vyriausybės nuomonę apie padėtį Laosoj ir jos planą dėl ateities.

Le sakė:

"Mūsų vaikuose glūdi mūsų šalies ateitis. Jie yra mūsų šalies ateities viešpačiai. Jie turi eiti į mokyklas, bet nėra mokyklų dėl jų".

Kaip inia, amerikiečiai suvertė \$250,000,000, bet vyriausiai dėl apsiginklavimo.

"Mes erai matome, ką reiškia demokratinės institucijos Laosoj. Nėra jokių demokratinėlių teisių, arba galima sakyti, kad yra demokratija tik su durtuvu, arba demokratija ant didžiųjų oficialių lūpų. Ką tikrai didieji oficialai sako, viskas yra teisinga, o ką tikrai žemesniųjų sluoksnių žmonės sako, viskas yra neteisinga".

"Didieji oficialai ir neku-

rios politinės partijos gauti užsienio paramą ir turtėja ir gyvena perteklingai. Jie naudoja savo galią užgrobiti derlingų žemių. Didieji komerciniai užvedimai priklauso arba jiems ar užsieniečiams".

"Mūsų šalis buvo neprigulminga per 10 metų. Bet ji neturėjo ramybės ir tvarkos. Laosos žmonių kraujas tebelejamas po visą mūsų šalį".

"Mūsų šalis neturi saugumo ir mes negalime vystyti projektų. Šitie įtakingi žmo-

nės pasiglemžė užsienio paramos fondus. Jie pasidalino pinigais tarpusavyje, nors jie turėjo tarnauti visuomenės interesams. Užsienio parama neduoda mums jokios naudos. Tikrai turtingi gali turėti tokius dalykus, kaip Mercedesai ir Opelai (automobiliai). Neturtingi negali nei svajoti apie važiavimą juose".

Nauja vyriausybė, sakė jis, nori atsikratyti tokių gelbėtojų iš užsienio. Ji nori laikytis neutraliai ir žiūrėti savo šalies gerovės.

Siuntiniai! iš Hamiltono

į LIETUVĄ

Siuntiniai eina per "Ukrainska Knyha"

**HAMILTON OVERSEAS
PARCEL SERVICE**

1145 KING ST. EAST
Telephone: LI. 5-1724

Taipgi priimam siuntinius į visas kitas TSRS respublikas. Pas mus yra daug įvairios medžiagos, odos, siuvamų mašinių ir kitų daiktų dėl siuntinių.

Atdara kasdien nuo 9 val. ryto iki 7 val. vak.
išskiriant pirmadienius.

Dėl Siuntinių į Tarybų Lietuvą

ir kitas Tarybų Sąjungos Respublikas

UKRAINSKA KNYHA

Suteikia Patogiausį ir Greičiausį Patarnavimą

Priimam persiuntimui gatavai sudarytus siuntinius tik iš naujų drabužių, medžiagos, avalynės, medikamentų, maisto ir kitko.

Muitas ir kitos persiuntimo išlaidos apmokamos per mūsų firmą ir gavėjui nieko nebereikia primokėti.

Ukrainska Knyha centras ir skyriai randasi:

TORONTE:

962 Bloor St. W. — 1162 Dundas St. W.

WINNIPEG: — 613 Selkirk Ave.

EDMONTONE: — 10803 — 85 St.

VANKUVERYJE: — 652 Kingsway St.

Toronto skyriuje ir centrinėje raštinėje turime gerą pasirinkimą įvairių medžiagų, drabužių, avalynės bei odos dėl siuntinių.

Toronto skyrius ir centrinė raštinė atdara kas dieną nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro. Sekmadieniais ir pirmadieniais uždaryta. Rašant mums laiskus, prašome rašyti anglų kalba.

Centrinė raštinė:

Ukrainska Knyha

962 BLOOR ST. W. — TORONTO 4, ONT.
Telefonas: LE. 4-7551

DOMES!!!

Gal turite šeimą, draugų ar giminių Europoje kuriems reikia pagalbos? — Išgelbėkit gyvybę pasiūsdami svarbių medikamentų ir vaistų. — Rašykite telefonuokit ar užiekit į mūsų vaistinę ir pasiteiraukit Mes dabar turime orinį susisiekimą su tarybinėmis respublikomis

Taipgi turime polio čiepus (nuo vaikų paralyžiaus)

WALTMAN'O

DEPENDABLE DRUG STORE

1147 Dundas St. W. ties Ossington

Priešais "Ukrainska Knyha"

LE. 6-2139

Toronto

Siuntiniai į Lietuvą, Latviją, Estiją ir kitus SSRS kraštus. Siųskite savo giminiams ir artimiesiems siuntinius per lietuvišką įstaigą

SAKAS PARCEL SERVICE

sent by

Ukrainska Knyha

755 Barton St. E., Hamilton, Ontario
Tel. LI. 4-7239

Jūsų siuntiniai yra garantuoti ir apdrausti. Galite siųsti maistą, avalynę, vaistus bei rūbus, nuo 4 iki 17 svarų. Muito mokesčiai yra Ukrainska Knyha nustatyti.

Mūsų naujoje didesnėje patalpoje jūs rasite: avalynės, skarūčių, skutimo ir kirpimo priemonių ir kt. Mes turime didelį pasirinkimą kostiuminės medžiagos. Kaina nuo \$3.00 ir daugiau už kostiumą. Lygios vienspalvės vilnos ir angliškos dryžuotos, išskyrus pirmadienius.

Mes jums patarnausime greitai, nuoširdžiai ir teisingai.

Darbo valandos nuo 10 val. ryto iki 7 val. vakaro

KĄ KITI RAŠO

(Atkelta nuo 5 pusl.)
vaikus".

Mano močiutė teisybę sakydavo: Gyvulus prieš galą darosi piktas.

— S. J. Jokubka

H. KORSAKIENĖ

Laikinoji Sostinė

Romanas

(Tęsa)

Tada įsikišo ji, viso šio pokalbio metu sėdėjusi nei gyva, nei mirusi, išliepsnojusiomis skruostų viršūnėse dėmėmis:

— Pone direktoriau... gal užtenka, jei vienas šeimos narys užsiprenumeravo... jo ekselencijos raštus. (Och, net koku prisiminti, koku nuolankumu virptelėjo jos balsas, tariant tuos žodžius.)

— Gerbiamoji ponai! — direktorius vis dar tebesitaisė smunkandius pensnė. — Aš manyčiau, kad šiuo atveju kiekvienas šeimos narys teatsako tik už save. — Jis prasišiepė jai ir dar kartą su šurpiu mandagumu kreipėsi į Povilą Druseiką:

— Ponas Druseika! Tamsa lieki prie savo nusistatymo?

— Taip, Lieku.

Kai juodu, grįždami iš posėdžio, išėjo į tamsią gatvę, ji paklausė vyrą drebančiu balsu:

— Ir ko, ko tu sieki, Povilai?

— Ak, liaukis! Dabar grauši mane. Didelio čia daikto!

Ji suprato, kad ir jis pats jau ima gailėtis savo bereikalingo išsišokimo.

— Žiūrėk, — pratarė ji dusliai. — kad neprisišauktum vilko iš miško. — Ir pati išsigando savo žodžių.

— o —

Seimai susirinkus vakarienės, visi iš karto pajuto, kad namuose pasidarė trošku. O Audrei atrodė, lyg ore kybo kažkokia neapčiuopiama sunkenybė, užslinkusi ant namų juodu debesiu.

Vogčiomis ji žvilgtelėjo į tėvą, ir jos širdis susispaudė iš galesčio. Tėvas sėdėjo stalo gale, nukoręs žilstelėjusius ūsus, ir atrodė visas tartum sumazėjęs. Jis nieko nekaltėjo, nevalgė. Tik nuolat braukė delnu kaktą ir smilkinį, kaip per galvą tvostas žmogus, negalįs atsitokėti.

Tadas susikaupęs kramtė. Nuskriausto žmogaus išraiška vis dar nenuslūgo nuo jo veido. Motina, iš pažiūros rami, triūsė prie stalo. Visiems įpylė iš didelės molinės puodynės rūgštaus pieno, prikrovė garuojančių miltinųjų bulvių. Tačiau pati nepaėmė šaukšto.

— Ak, liaukis! Netauškėk be perstogės, — nekantriai sutramdė jaunylį Algiuką, kuris nerūpestingai čiauskėjo apie kažkokius savo reikalus.

Po vakarienės visi skubiai išsiskirstė kas sau, o motina vėl atsisėdo prieangelyje prie siuvamosios mašinos ir pasišaukė Audrę:

— Įsiūsi, va, sagas į užvalkalus ir apmazgysi skylutes, kaip parodžiau.

Audrė klusniai įknibė į darbą. Gerą pusvalandį abi uoliai siuvo nekaltėdamos.

Pagaliau Audrė pradėjo iš tolo.

— Mama, Tadas toks nusimines...

Motina praleido jos žodžius negirdom.

— Suprantama, jam labai blogai — reikia nutraukti mokslą. Bet ką padarysi, ar ne, mama?

— Niekas nekaltas. Tadas pats uždelsė.

— Bet juk jis, mama, sirgo.

Motina atsiduso:

— Ką paveiksi... Tėvą taip netikėtai atleido.

— Bet kodėl, mama?

— Kas gali žinoti. — Ir kiek patylėjusi, lyg suradusi pateisinimą, pratarė: — Tėvui jau greitai šešiasdešimt.

Dabar Audrė pasiryžo pačiam svarbiausiam:

— Aš irgi niekur nevažiuosiu, taip, mama?

Motina liovėsi siuvusi, ir prieangelyje pasidarė labai tylu.

— Tu — mokysies. Kol aš dar dirbsiu ir kol mano pajėgos... ir sveikata tesės.

Audrė visa drebėjo. Ji važiuos! Mokysies! Ne, ji dabar netikėjo savo ausimis. Pakilęs gerklėje kamuolys užgniaužė balsą ir trukdė prabilti.

— Tik-rai?

— Jau pasakiau! — Motina buvo kaip įtempta styga. Kiekvienas nereikalingas žodis galėjo pertempti ją.

Audrė pakėlė akis į motiną, kuri liovėsi siuvusi ir smoksojo, padėjusi abi rankas ant kelių. Tarsi nuo slenkancio debesies jos veidu perbėgantis minčių šešėlis čia rodė, čia vėl nyko.

Apnikusios poną Druseikienę mintys buvo karčios kaip pelynai. Gyvenimo nelepina, ji buvo įgudusi sudurinėti galus su galais. Kur striuka — ten priduria, kad neplyštų. Ir dar prikirti ten, kur atrodė jau ir taip per trumpa. Bet šiandien visų galų ji niekaip negalėjo sumegzti. Jau kelintą kartą ji sumetė mintyse visas neapmokėtas skolas Gėro ir Milečio krautuose ir nepadengtus vekselius kredito bankelyje.

O žieminiš paltas Audrei?

Pernykščio kailiukas toks išplindęs, jokiū būdu negali mergaitė šitaip važiuoti į Kauną! O mokestis už mokslą? Dieve brangus, iš kur, iš kur viskam paimti?

O Tadas? Kaip bus su Tadu?

Palikti jį "nedasimokiusiu" studentu? Be jokios ateities? Savo pirmagimį? Juk jis jau eina dvidešimt devintus...

Ponia Druseikienė parėmė delnu skruostą ir susirūpinusi lingavo į šalis, tartum geliant danciu. Ir vėl skaičiavo mintyse išlaidas, mažino jas, ieškojo naujų pajamų. Pakreipusi galvą, sukusdavo: gerimame kambaryje tebedunksėjo Povilo žingsniai. Jis vis vaikščiojo vienas ten ir atgal.

Noras šūktelėti vyrui, kad jis ateitų čia ir pasėdėtų drauge, grūmėsi jos širdyje su dar neataušusiu apmaudu.

Norėdama užslopinti nerimą dėl vaikų ateities ir vis didėjantį gailėtį Povilui, ponja Druseikienė skausmingai sutraukė antakius ir vėl palinko prie mašinos, kuri ėmė atkakliai belsti į stangrų. Gėro krautuve kvėpiantį medapalamą.

— o —

Jau buvo netoli vidurnakčio, o Povilas Druseika, aitarių minčių kamuojamas, vis dar nesiliovė vaikščiojęs ten ir atgal po mažutę, tirstai prirūkytą svetainę. Šis ankštas kambarys atrodė dar mažesnis dėl to, kad jo viduryje, užimdamas kone visą plotą, stovėjo ištaigingas koncertinis fortepijonas. Išdidžiai spindėdamas naujintėlaitė politūra, jis kažkaip nesiderino su visu pernelęg kukliu šios svetainės apstatymu. Kelios pliušinės kėdutės, stipriai apsitrynusios ir įdubusios, apvalus stalas, išsikeriojęs fikusas, užtemdęs vienintelį langą, senovinis pridulkėjęs sietynas su stikliniais karuliais, primenančiais ledo varveklis, ir nuo amžiaus patamsėjęs nežinomo dailininko litografija ant sienos — audros blaškomas medis. — Štai ir viskas, kas puošė šį kambarį.

Keblu buvo sukti ratu ten ir atgal, neužkliudant šių visų rakandų, o stikliniai karuliai palubėje į kiekvieną žingsnį atsilepdavo plonyčiu lyg uodo zirzimas tirtėjimu. Kartkartėmis Povilas Druseika sustodavo prie fortepijono, švelniai paliesdamas ranka jo šaltą politūrą. — "Dar daugiau kaip už du tūkstančius litų nepadengty vekseliu..." — Ir vėl imdavo sukti ratu ten ir atgal po svetainę, o mėlynų dūmų srovėlė vilkosi jam įkandin.

Prieš kelerius metus, artėjant žmonos penkiasdešimties metų sukakčiai, niekam iš namiškių neprasitaręs, Povilas Druseika staiga paslaptinai dingo, išvykęs ke lioms dienoms į Kauną. Ir štai ponios Druseikienės gimimo dienos išvakarėse prienamų privažiavo sunkių krovininių vežimas, ir keli darbininkai iškėlė iš ratų didžiulę gerai supakuotą dėžę. Tai ir buvo tas pats prabangus koncertinis Bechšteinas, žvilgęs juodu veidrodiniu laku (vienintelis visoje Rūškiavoje), už kurį Povilas Druseika — žmogus, mėgstąs platų mostą, — paliko kredito bankelyje gerą pluoštą pasirašytų vekselių. Kol darbininkai išpakavo naują pirkinį ir, plačiai atplėšę visas duris, įnešė jį mažutėn svetainėn. Povilas Druseika su iškilminga veido išraiška sekė juos, nurodydamas, kaip de- ra nešti instrumentą, kurioje vietoje geriau jį pastatyti. Kai vyrai, primynę kambarius ir dosniai apdovanoti arbatpinigiais, išėjo, Povilas Druseika prisiartinio prie fortepijono ir, atidžiai apžiūrėjęs, ar kur nors nenukentėjusi brangi politūra, smalsiai atkėlė žvilgantį dangtį. Kairiu smilium pabandė kelis sodrius bosus, dešinioju — paspaudė ploniausiais atsilepiantįs klavišus.

— Na kaip? — slopdamas besiveiziantį išdidų džiaugsmą, paklausė jis žmonos.

Ji stovėjo, atsišliejusi sienos, pritrenkta viso to, kas dėjosi, pabūgusiomis akimis įsistebeilijusi į ištaingą dovaną:

— Bechšteinas? Tu proto netekai! Juk tai pasiūtę pinigai!

— Hm... — Jis visas švytėjo. — O ką? Kokį nors ledarą turėjau pirkti? Pagal muzikantą ir instrumentas!

Jos išplėstose akyse bujojo siaubas:

— Tu paėmei paskolą. Povilai, taip? Bet iš ko, iš ko mes ją išmokėsime?

— Nesijaudink, mama. Išmokėsime. Ne taip jau ir daug. Išdėsciau po šimtą litų mėnesiui.

Ji atsisėdo, pajutusi silpnumą kojose, ir suspaudė delnais smilkinius.

— Tai tu net nesidžiaugi, mama?..

Ji beviltiškai palingavo galva.

— Aš gi žinojau, kaip tu visada svajojai apie Bechšteiną. Ir visą amžių neturėjai nuosavo instrumento! Bėgiojai pas pažįstamus, kad nors valandėlę gautum paskambinti. Arba į gimnaziją, ir grodavai istisus vakarus ant tos išklerusios, mokinių sudaužytos dėžės.

— Taip... žinoma... aš tau labai dėkinga, Povilai, — sušnabždėjo ji. — bet kaip tai lengvabūdiška...

— Lengvabūdiška? Ar aš neturiu teisės nupirkti tau

Bechšteiną? Tokiai muzikantei! — karščiausiai jis. — Tai kas gi Rūškiavoje turi skambinti Bechšteinu? Nuovados viršininko, banko direktorių žmonos? — Jis sarkastiškai nusijuokė: — "Mergelės maldą"? "Nesugrįžtančias godas"? Na, atsiprašau! — jis apglėbė ją per pečius, pakėlė nuo kėdės ir beveik jėga privedė prie fortepijono. — Skambink, mama, ir būk visai rami. Niekuo nesirūpink! Skambink... skambink Bethoveną!

— Ach, Povilai... — ašaros užplūdo jai akis ir, nieko nematydama pro jas, ji paėmė pirmuosius pakilius Patetinės sonatos akordus.

Pirmaisiais Bechšteino atsiradimo medaus mėnesiais Druseikų namuose istisais vakarais nesiliaudavo skambėjusi muzika. Tai būdavo didelės šeimos šventės — tie vakariniai motinos koncertai. Vos suskambus pirmiesiems fortepijono garsams, į mažą svetainę susirinkdavo visi namiškiai. Net senoji našlė Kutrienė, ir ta, pametusi virtuvęj nebaigtus plauti indus, sustodavo tarpduryje, kumščiu parėmusi smakrą. Ateidavo atostogaujantįs namuose Tadas su knyga rankoje ir, patogiai įsitaisęs krėslė, paprašydavo paskambinti ką nors iš jo mėgiamo Verdžio. Atsiradavo ir Algiukas, palikęs savo detektorinį radiją. Dažniau užeidinėdavo vakarais į tėvų namus ir vedęs sūnus Martynas. Kas sekmdienį tuose koncertuose būtinai dalyvaudavo ir senas Druseikų šeimos draugas, viengungis gydytojas Didžiokas. O Audrė klausydavo motinos skambinimo, pasislėpusi tamsiame dėvo kabinete, improvizuodama čia kažkokį keistą, jai vienai tesuprantamą šokį.

Pats Povilas Druseika kiekvieną kartą būtinai paprašydavo paskambinti jam Bethoveno Patetinę sonatą. Nebūdamas per daug didelis muzikos žinovas, jis gerbė ją, kaip beraštis knygą, kaip — nesuvokiamą paslaptį. Sunėjęs už nugaros rankas, iš lėto vaikštinėdavo jis po kambarį, rūkydamas ir įsigilinęs į savo mintis, kai kada tyliai pritardamas kuriai nors įstrigusiai melodijai nelankščiu ir neklusniu balsu. Sustojęs greta, neatitraukdamas žvilgsnio, žiūrėdavo į žmoną. Ji sėdėdavo prie fortepijono, atjaunėjusi, prašvitusi. Lyg nebuvo pradingdavo jos nuolatinis nuovargis, lenkiąs žemyn pečius, kuplus jos liemuo atsitiesdavo, įgydamas nelauktą grakštumą. Pavytųjų veidą užliedavo įkvėpimo rausvumas, ir kiekvienas jos bruozas, rodos, imdavo švytėti. O jos rankos! Kaip mėgo jis

ai muzi-
osi jis. —
avoje turi
inu? Nuo-
banko di-
? — Jis
juokė: —
? "Nes-
? Na, at-
pglėbė ja-
no kėdės
vedė prie
skambink,
asai rami.
! Skam-
Bethove-
— aša-
s ir, nieko
as, ji paė-
kilius Pa-
ordus.
šteino at-
mėnesiais
e ištaisais
avo skam-
ai būdavo
ntės — tie
s koncer-
as pirmie-
garsams, j
sirinkdavo
bet senoji
ta, pame-
gtus plau-
o tarpdu-
parėmusi
o atosto-
Tadas su-
patogiai j-
prašydavo
ors iš jo
Atsiras-
palikęs sa-
diją. Daž-
vakarais
edes sūnus
ekmadienį
e būtina
enas Dru-
gas, vien-
Didžiokas,
avo moti-
pasislėpusi
cnete, im-
kažkokį
esupranta-
Druseika
utinai pa-
binti jam
nė sonatą,
ug didelis
jis gerbė
nygą, kaip
paslaptį.
os rankas,
avo jis po
nas ir jsi-
is, kai ka-
mas kuriai
lodijai ne-
aniu balsu.
heatitruk-
žiūrėdavo j
o prie for-
usi, prašvi-
s prading-
is nuovar-
yn pečius.
o atsities-
nelaukto
ytusį veidą
no rausvu-
s jos bruo-
vo švytėti.
ip mėgo jis

žiūrėti į savo žmonos ran- kas! Pailsusios ir nevikrios prie kasdieninių darbų, da- bar jos atrodė panašios į kažkokias įdvasintas būty- bes. Nuostabių lengvumų jos skraidė po klaviatūrą, čia išlėkdamos į orą lyg paukštės iškeltais sparnais, čia veržliai nupuldamos žemyn ir griebdamos akordus.

Povilui Druseikai atrodė, kad ištryškė iš po jos pir- tų garsai liejosi jam į širdį gaivinančiu lietumi ir dundė- jo tolimu vasaros griuastini- niu. Nebesutildami po lu- bomis, jie veržėsi pro atvirą langą į gatvę.

Druseikų kaimynai, susė- dė prieangiuose, ant laiptu- kų, klausėsi atliuonjančių pro langą garsų:

— Tegu jam šimts, kokia muzikantė! — su nusistebė- jimu ne vienas pakraipydavo galvą. Kitas piktžiugiau- damas pridurdavo:

— Ne pagal kišenę Dru- seikos gyvena. Ne taip, kaip visi! Vaikščioja, matai, numintais batais. O žiū- rėk fortepijoną iš Kauno par- sigabeno! Ir dar, matai, patį brangiausią! Muzikantai. . . Kažin ar geruoju baigsis ta jų muzika? . . .

Slinko mėnesiai. Ir iš tik- rūjų vis rečiau ir rečiau be- tekdavo kaimynams pasi- klausyti sklindančių pro Druseikų langą sonatų ir preludų garsų. Vis dažniau, eidami gatve pro šalį, jie nu- girdydavo kliukšint nuob- džias pratybas ir klumpan- čiais pirštais išvedžiojan- tas gamas. Kas mėnesį Rūškiavos kredito bankelis siuntė iš- pirkti Povilo Druseikos leng- va ranka pasirašytus ir dak- taro Didžioko žiruotus vek- selius. Naujos skolos našta vis sunkiau gulė ponios Dru- seikienės pečius. Vis daugiau teko jai prisiimti privačių muzikos pamokų ir vos tik grįžus iš gimnazijos, vėl sės- tis greta kurios nors savo mokinės ir skambinti su ja ketūriomis rankomis arba, kantriai linguojant į taktą, skaičiuoti: "Viens ir, du ir, trys ir, ke-turi. . . viens ir, du ir, pauza. . ." Ir taip per dieną dieną netilo vargšas Bechšteinas.

Kai pagaliau, išėjus pro duris pašutinei mokinei, po- nia Druseikienė su palengvė- jimu nuleisdavo iškankinto Bechšteino dangtį, būtų bergždžia bekalbinti ją vėl sėstis prie fortepijono.

Taip baigėsi nepamiršta- mos šeimos šventės su vaka- riniais motinos koncertais, tie tokie trumpi Bechšteino medaus mėnesiai. O grįžusi kasdienybė vėl buvo pilka ir karti.

Tačiau visą jos aitrų kar- tėlį Povilas Druseika pajuto tik šį vakarą, vaikščiodamas ten ir atgal po mažytę, pri- rūkytą svetainę. Lyg norė- damas pabėgti nuo lekiančio

jam įkandin minėjų spie- čiaus, jis suko ratu vis spar- čiau, o palubėje, atsiliepdami į jo žingsnius, įkyriū zir- zimu tirtėjo pridulkėję siety- no karuliai.

Nebepakeldamas vienu- mos, Povilas Druseika išėjo į prieangį, kur vis stukseno siuvamoji mašina:

— Gal paskambintum, ma- ma, ką? — Nuo to laiko, kai gimė vaikai, jis retai beva- dindavo ją vardu.

Ponia Druseikienė ištiesė sustingusią nugarą, pirštais patrynė nuo siuvimo raib- tančius akis, paskui nesisku- bindama sulankstė siuvinį ir uždengė juo mašiną. Vis dar vengdama pažiūrėti į vyrą, nenoromis pratarė:

— Vėlu jau. . .

Išsiėmęs iš kišenės seno- binį laikrodį su atšokančiu dangteliu, Povilas Druseika iš tolo žvilgsterėjo į jį:

— O, dar tik po dvylik- tos. Gal Bethoveną, mama, ką? Patetiškąją! — Jis šyp- telėjo atsiprašančiu šypsniu ir pridūrė: — Dūsią nors truputėlį praskaidrintum.

Ponia Druseikienė pakra- tė užtirpusias plaštakas ir, lyg vykdydama sunkią prie- volę, vyro ir Andrės lydima, nuėjo į tirštai padūmavusią svetainę. Pravėrusi langą, prisėdo prie fortepijono ant apskritos kėdutės ir nenoi- riai pakėlė dangtį.

— Patetiškąją, — pakar- tojo Povilas Druseika.

— Ak, ne, ne, tik ne Be- thoveną. Aš gi pavargusi. — Ji nulenkę galvą ir, padėjusi ant kelių sunertas rankas, valandėlę sėdėjo užsimerku- si, stengdamasi susikaupti.

Ji pabandė vieną dalyką, kitą. Bet ne, jai niekas nesi- sekė. Net Šopenas: labiau- siai artimas jos sielai, lin- kusiai j liūdną susimąstymą, skambėjo šiandien ne taip, kaip ji norėjo. Garsai nepa- jėgė jos užvaldyti. Visą va- karą varginusios ją mintys ir įkyrūs skaičiavimai nenu- maldomai smelkėsi galvon.

— Gal, mama, ką nors linksmesnio? — atsiliepė iš savo vietos Tadas. — Na- muose, rodos, jau ir taip per daug minoriška nuotai- ka.

Ponia Druseikienė pažiu- rėjo į sūnų kaltu žvilgsniu: neseniai atsiradęs svetainė- jė, jis sėdėjo, sukritęs krės- le, toli ištiesęs abi kojas. Jo antakiai, iškilę kaktoje tri- kampiu, teikė jam vis tą pa- čią nuskriausto žmogaus iš- raišką.

Mėgstamiausias Tado da- lykas, "Trutidūro" uvertiū- ra, kurią motina dabar jam parinko, taip pat suskambo reikiamo polėkio. Ir ponia Druseikienė su apmaudu nu- leido fortepijono dangtį:

— Ak, koks čia dabar skambinimas! Per dieną iš- rūkytą svetainę. Lyg norė- damas pabėgti nuo lekiančio

tų! Kai ateis Martynas, bū- tinai reikės prašyti, kad pa- taisytų. Užsikerta visą lai- ką, drasko siūlą — nebejma- noma siūti! — ji neramiai apsidairė, ieškodama laidini- ninko, kuris leistų išsikrauti pritinkusiam viduje su- sierzinimui: — Dieve bran- gus, ko tu dar čia? — pasi- baisėjo, pamačiusi kertėje miegustą Algiuką. — Kad tuoj man būtum lovoj!

Vienas po kito išsikirstė, nudelbė žvilgsnius.

Likusi viena, ponia Dru- seikienė susirado kaladėlę kortų ir atsisėdo dėstyti pas- jansą. Tai buvo jos vienin- telė pramoga ir poilsis, lyg rūkioriiu papirosas, kurį ji leisdavo sau vėlyvą vakarą, visiems sugulus.

—

Ponia Druseikienė gulėjo lovoje plačiai atmerktomis į naktį akimis. Jos išvargu- sios smegenys lyg girnos tuščiame malūne vis tebe- malė, sijojų beprasmiską ir tuščią išlaidų skaičiavimą. Ji girdėjo, kaip Povilas ne- ramiai vartosi savo guoly- je ir dūsauja, tačiau dėjosi mieganti, bijodama vėl su- žadinti irzlų pokalbį, kuris negrįžtamai nubaidytų šios nakties miego likučius.

— Nemiegi, mama?

— O pats ko nemiegi

— A taip. . . visokios min- tys. . .

— Gana, nebekvaršink galvos. Anksčiau ar vėliau tai būtų įvykę.

— Būtų, žinoma. Bet kaip, sakyk, reikės gyven- ti, ką?

— Negi lįsi žmogus gyvas į žemę.

Valandėlę abu tylėjo. Pas- kui jį paprašė:

— Labai tvanku. Gal, Po- vilai, pravertum langą?

Jis pakilo ir, boluodamas visu savo ilgu ūgiu, basas priėjo prie lango.

— Šalta naktis, — pasa- kė, iškišdamas galvą į vėsiją tamsą. — Žvaigždžių dan- guje net knibžda.

— Rugpiūtį visad žvaigž- dėtos naktys.

Jis dar pastovėjo, išsilen- kes pro langą, klausydamas naktįje šiurpūs lapų šnabždesio ir godžiai trauk- damas į plaučius sodo drėg- mę.

— Tu man sakai — pasie- kei savo! — ūmai prašeko, pajusdamas, jog nebeisten- gia daugiau slėpti savyje vi- so to, kas kaupėsi per dieną, sukant ratu po kambarį, o paskui pusę nakties nesu- merkiant akių ir vis klejo- jant vienam tamsoje. — Aš gi visą laiką jutau, kad Stančius tik ir tyko prieka- bės nusikratyti manim, — kalbėjo, šlepsėdamas baso- mis atgal į lovą. — O kodėl?

— Jam sunkiai išsitiesiant patale, seno čiuzinio spy- ruoklės gailiai suvaitoj. — Ar aš, sakyk, blogiau už ki-

tus žinau savo dalyką? Ar neįjėdau visos širdies į dar- bą? Ne! Jam reikia, kad aš lankstyčiaus, stypčiočiau prieš jį kaip šunytiš, kalio- šus jam mandagiai padavi- nėčiau! O tu dar sakai: "Gal li džiaugtis!"

— Suvaikysi, ką žmogus pasakai iš apmaudo.

— O manęs, manai, tai neima apmaudas? Kai visą laiką junti tą neteisębę. Ir dar, mat, sakoi man, girdi, jokios prievartos nėra! Nėra prievartos? — karčiai nusi- juokė. — Kai brukama per- jėgą tai, kas tau visai ne- reikalinga!

— O visgi. . . galėjai ir nu- tylėti. . . dėl šventos ramy- bės.

— Nutylėti! Žinoma, vis- ką galima nutylėti! Galima ir savęs išsizađėti, savo pa- žiūrų, savigarbos!

— Ak, tu visada perdedi, Povilai.

— Nė kiek aš neperdedu! Aš nuolat jaučiu tą grubų spaudimą: apgalvok kiekvie- ną žodį ir drebėk, kad neiš- sprūstų koks nereikalingas! Ir pataikauk! Visiems — apskrities viršininkui ir nuo- vadose viršininkui — iš tolo jiems žemai kepturę lenk, jų žmonoms bučiuok į ranką. Visų nuomonei pritark! Ir tik, dieve gink, niekam ne- pasisakyk, jeigu pats kitaip galvoji! Geriausiai tylėk, o kada reikia — rėk kartu su visais "valio"! Tada tu bū- si geras, ištikimas, tave lai- kys patriotu, valstybės rams- čiu. — Jis sunkiai sujudo lo- voje, vėl sugirgždindamas seno čiuzinio spyruokles, ir sunėrė viršum galvos ilgą liesas rankas. Valandėlę ty- lėjo, įsiziūrėjęs į tirštą nak- ties tamsą, o jo mintys ne- darnia grandim bėgo viena kitai pavymui. — Ne, — at- siduso, — nieko nepaveiksi, tokio aš jau kieto, muzikiš- ko sprando.

— Žinau, Povilai.

Jis pasivertė ant šono, vei- du į ją:

— Klausyk, mama. . .

Ji neramiai sukuso tam- soje, iš karto pajutusi jo balse kažkokią naują gaidą:

— Duok ranką. . . — su- radęs jos nedidelę, pavytu- sią ranką ir suėmęs kieton savo saujon, pasikišo ją po dygiu, kaulėtu skruostu.

— Visą naktį galvojau. . . Negaliu daugiau taip. Ieško- ti darbo kurioj norskonto- roj — ir vėl visiems patai- kauti lankstyti. . . Man tai peilis! Gyventi be darbo? Tu žinai, tai arčiau man už mirtį. Girdi, mama? Aš nu- tariau grįžti prie žemės. Gy- vensiu, kaip mano tėvų tė- vai.

— Prie žemės. . . — ji pa- juto, kaip šiurpus išgąstis, smilktelėjęs širdį, ėmė augti ir plėsti.

— Tu žinai, mane jau se- niaj traukia. . . žemė. O da- bar aš galutinai supratau, kad tik prie žemės žmogus gali jaustis laisvas, niekieno nestumdomas. Tegu nors se- natvėj pabūsiu nepriklauso- mas. Ką? Ko tu tyli, mama?

— Kad aš. . . patį neži- nau. Tu nori grįžti į Lapše- lius ir dirbti žemėje? Bet juk tu nemoki, Povilai!

— Nemoku? — jis visas sujudo girgždandioje lovoje. — Aš, ūkininko vaikas, gi- mėš ir augęs sodžiuje?

— Taj kas, bet visą amžių gyvenai mieste.

(Bus daugiau)

Pardavimui

City Limit Namai

Nauji moderniški dviejų aukštų namai su dviem miegamaisiais, padalintu skle- pu, akmeniniu priešakiu. Ilgi lotai su medžiais. Geroj vie- toj netoli maudynių. Visi pa- togumai. Pasiziūrėkit mode- lio namo 87 Victoria Park Ave. pavakarais arba pa- skambinkit statytojui: LE. 3-6594. Vakarais: CH. 7-8827. Toronto.

Lietuviška Valgykla

UNION CAFE

387 SHERMAN AVE. N. HAMILTON, ONT.

Sviežias Maistas. Geras Pasirinkimas Įvairių Lietu- viškų Valgių. Turime Kambarių Apsistojimui.

Savininkas Ch. Pampalas

Telefonas: Ll. 46917

Laidotuvių Reikale Kreipkitės Pas

Bates & Dodds

FUNERAL SERVICE LIMITED

A. E. RAPER, Managing Director

931 QUEEN ST. W. — Toronto — Empire 8-0631

Torontiečių Kronika

Susižeidė

Teko patirti, kad draugas J. Rožukas prieš kiek laiko skaudžiai susižeidė kojos nykštį.

—o—

Atvyksta svečiai

I šį sekmadienį rengiamą suėjimą su grįžusiais iš Lietuvos kanadiečiais turistais, apart montrealiečių, taipgi atvyks S. Karvelis, E. Byrienė, A. Maldeikienė.

Apart jų, žinoma, dalyvaus ir torontietė A. Rušėnienė.

Bus įdomu su jais suėjus pasikalbėti apie Lietuvą.

Pasimatymas įvyks sekmadienį, rugsėjo 11 d., 2 val po pietų, 160 Claremont St.

Rep.

FRANK VASS, B.A.

Advokatas - Notaras
Suite 403 455 Spadina
Ofiso tel. WA. 2-6111
Res. — CL. 1-0651
Toronto

PARDUODAME

ŠVIEŽIĄ MEDŲ

T. R. MacNaughton, Meadowvale, Ont.
(Westoniečio K. Doveikos žentas)
Torontiečių patogumui, mūsų bičių medaus galima gauti Lietuvių salėje, 160 Claremont St.

Lilia Flower Shop

630 QUEEN ST. W. TORONTO
Specializuojamės Priėngime Gėlių Vestuvėms,
Laidotuvėms ir Kitiems Reikalams.
Telefonas EM. 6-4183

Advokatas - Notaras

WILLIAM PALAMAR

Suite 133
17 QUEEN ST. E. TORONTO
Office EM. 2-1941 - Telefonas - Res. EM. 6-1743

Visokių Pieno Produktų Krautuvė

Modern Dairy

847 COLLEGE ST. TORONTO
Telef.: LE. 6-1429

Taipgi didelis pasirinkimas visokių sausainių,
maisto produktų.
Savininkai: A. A. Kukta

Kanados Lietuvių Literatūros Draugijos
Toronto Kuopa Ruošia

Suėjimą su Grįžusiais iš Lietuvos Turistais Sekmadienį, Rugsėjo 11 d.

Lietuvių Salėje, 160 Claremont St.

Neseniai grįžusieji iš Tarybų Lietuvos turistai sutiko papasakoti ką jie matė ir girdėjo Tarybų Lietuvoje

Taipgi bus parodyta tik ką gautų ir T. Lietuvos

Naujų Lietuviškų Filmų

Šiame vakare sutiko dalyvauti ir padaryti pranešimą apie patirtus išpūdžius Tarybų Lietuvoje, montrealietis Petras Šiuplevičius, taipgi kiti turistai, kuriems sąlygos leis dalyvauti šiame vakare.

Visus Toronto, Hamiltono ir apylinkių lietuvius kviečiame skaitlingai dalyvauti šiame vakare.

Pradžią 2 valandą po pietų

Kas Kaip Remia Liaudies Balsą

J. A. Bekampis, Avalon, N. J., prisiuntė Liaudies Balsą vasarinei paramai nuo pas juos vykusio vasarinio pokylio pažangios spaudos paramai, \$13.00 aukų.

K. Genys, Scranton, Pa., prisiuntė atnaujintų prenu-

meratų.

Patys atsinaujindami prenumeratas paaukojo:

J. Raškauskas, Quesnel, B. C., \$12.00;

M. Klimas, Ramsey, N. J., \$3.50;

P. Bukis, Vancouver, B. C., \$2.00.

J. Strižauskas su būriu draugų, Waterbury, Conn., reikėdami viešą užuojautą velionies O. Marozienės artimiesiems, gražiai parėmė L. B.

B. Kvietinskas, Montreal, prisiuntė atnaujintų prenumeratų ir nuo dviejų mėnesių \$11.00 aukų. Aukojo: B. Šalčiūnas \$10.00 ir S. Leleckas \$1.00. Atnaujiniame prenumeratų ir aukų rinkime

Akli ir Akinių
Specialistas

J. E. Merritt & Son

Optometristai - Optikai
Valandos: 9-12 ir 1-6
Treč. po piet uždaryta
Antradi., Ketv. ir Penkt.
vakarais
pagal susitarimą.
Tel. LE. 5-6400
1149 Dundas St. W.
Toronto, Ont.

J. LUNSKY

AKIŲ SPECIALISTAS
Egzaminuoja akis, štiria
aklių nervus, nuo kurių pa-
eina nervuotumas ir galvos
skaudėjimas. Pritaiko aki-
niu.

470 College W., Toronto
Tel.: WA. 1-3924

Vasaros Užbaigimui ir Rudenio Sutikimui
Kanados Lietuvių Literatūros Draugijos
Toronto Kuopa Ruošia

Išvažiavimą

šeštadienį, Rugsėjo 17 d.

Ch. Kaminskų Farmoje, Churchill, Ont.

Išvažiavimui vieta graži ir patogi. Nuvažiavimui kelias geras. Nuo Toronto važiuoti keilu Nr. 11. Artėjant prie Churchill, Ont., privažiavus kelią vadinamą Lane 3 sukti į jį, į dešinę, ir pavažiavus apie mylią po kairei bus Kaminskų farma.

Visus Toronto ir apylinkės lietuvius kviečiame atvykti ir besibaigiančios vasaros tyrame ore sutikti artėjantį rudenį.

Pradžią 2 val. po piet

patalkininkavo J. Urbanavi-

čius.

D. Norvich, Montreal, lan-
kėsi Toronte ir per P. Moc-
kaitį paaukojo LB paramai
\$2.00.

Patys atsinaujindami pre-

numeratas paaukojo:
Joe Trepeika, Cadomin,
Alta., ir T. Kuzman, Cumber-
land, B. C., po \$1.00.

Visiems už pasidarbavimą
ir aukas širdingai ačiū.

Administracija

Ed. Masiokas

Television Service

Visame Toronto mieste ir priemiesčiuose

Priimame šaukimus nuo 7 val. ryto iki 11 val. vakaro
ir atliekame patarnavimą tą pačią dieną.

Darbas Garantuotas.

Taisome visų rūšių ir firmų

Televizijas, HI-FL, Patefonus (Record Players)
Naujas dalis garantuojame 6 mėnesiams.

Duodame 25% nuolaidą ant naujų Picture Tubes

3604 Dufferin St.

Tel.: ME. 5-5210

Lietuvis Stogų Dengėjas

Abest Roofing & Tinsmithing Co.

144 FIRST AVE. Tel. HO. 6-8252
Toronto 8, Ont.

Dengiame naujus ir taisome senus stogus, vandens
nutekėjimus (eavstrough) ir atliekame visokius
skardos darbus.

Savininkas C. SWANKAS

LIETUVIS PLUMBERIS

J. Lisauskas

Įrengiam Aliejinį Apšildymą
Atliekam Kitus Plumberio Darbus
Darbas Garantuotas — Prieinama Kaina

148 WESTMINSTER AVE. Tel. LE. 2-5191
Toronto